

Nr 6. Förslag till dagvattenprogram KSN-2010-0700

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna förslaget till dagvattenprogram enligt Uppsala Vatten och Avfall AB:s förslag, med tillägget "Bolaget ansvarar också för att föra in och testa ny teknik" i avsnittet "Uppsala vatten och Avfalls ansvar".

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Emma Wallrup (V) reserverar sig i form av särskilt yttrande enligt *bilaga A*.

Uppsala den 18 december 2013
På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Cecilia Forss, Liv Hahne, Magnus Åkerman (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch Thor (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Emma Wallrup (V).

Dessutom närvarande: Mats Gyllander, Christopher Lagerqvist, Simone Falk, Louise Landerholm Bill (alla M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Irene Zetterberg (båda S) och Rickard Malmström (MP).

Ärendet

Uppsala Vatten och Avfall AB (UVAB) fick 2 juni 2010 i samband med antagandet av översiktsplan 2010 kommunstyrelsens uppdrag att ta fram en dagvattenstrategi. Ett förslag till "riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering" remitterades till berörda nämnder under 2012. UVAB har därefter bearbetat förslaget till styrdokument och överlämnat ett

förslag till dagvattenprogram till kommunstyrelsen för vidare beredning. Bolagets skrivelse redogör även för remissbehandlingen. *Bilaga*

Föredragning

Nu gällande struktur för benämning och definitioner av styrdokument beslutades av kommunstyrelsen 13 april 2011 (§ 73). UVAB har efter remissomgången ändrat förslaget så att det istället för "riktlinjer och anvisningar", som antas av kommunstyrelsen, fått formen "program" som ska tas i kommunfullmäktige. På det sättet kommer styrdokumentet att gälla även för de kommunala bolagen, inte bara nämnderna. Vidare menar man från UVABs sida att det låg i uppdraget från KS att styrdokumentet skulle antas i fullmäktige.

Förutom att avrapportera uppdraget på detta sätt föreslår UVAB att styrdokumentet implementeras genom att ett eller flera seminarier hålls för kommuntjänstemän och externa aktörer samt att ett påbörjat arbete med att ta fram en handbok ska slutföras. Handboken ska innehålla råd och fördjupningar, bland annat recipientbeskrivningar, kartering av avvattningsstråk/sekundära avrinningsvägar, råd om gestaltning i skilda miljöer och om ansvarsfördelning.

Programförslaget beskriver inledningsvis förutsättningar och centrala faktorer för hantering av dagvatten. Därefter formuleras fyra övergripande mål för dagvattenhanteringen. Till varje mål finns kopplat strategier för hur målen kan uppnås. Slutligen redogörs för ansvarsfördelningen mellan skilda aktörer. Programmet ger en god generell vägledning för fortsatt arbete med dagvatten men behöver kompletteras med den handbok som nämndes tidigare. UVAB avser fortsätta att leda arbetet med handboken inom ramen för det ursprungliga uppdraget att ta fram en dagvattenstrategi. Det är viktigt att arbetet samordnas tidsmässigt så att tillämpliga delar av resultaten kan tillgodogöras i det översiktsplanearbete som nu löper (enligt beslut i kommunstyrelsen 7 maj 2013, § 76).

Kommunledningskontoret arbetar för närvarande med ett övergripande program för hela spektrat av vattenfrågor i kommunen. Programmet inkluderar en kartläggning av vattenresurserna i kommunen inklusive nutida och framtida hot och

möjligheter. Fokus ligger på utveckling och förvaltning av vattenresurserna samt målsättningar för detta. Programförslaget beräknas kunna antas av kommunfullmäktige nästa vår. I samband med detta blir det sannolikt lämpligt att införliva föreliggande dagvattenprogram som en del av det överordnade vattenprogrammet.

Kommunstyrelsen föreslår slutligen ett mindre tillägg i dokumentet med anledning av det ägardirektiv till UVAB om att "...systematiskt stödja tillämpningen av ny miljö- och energiteknik" som gavs i IVE för 2014-17. På sista sidan, andra spalten, andra stycket, före sista meningen bör följande ny mening läggas in: "Bolaget ansvarar också för att föra in och testa ny teknik."

Bilaga A

S-, MP-, V-reservation

Det nya dagvattenprogrammet kan förbättras ytterligare med ytterligare fokus på över-
svämningsproblematiken i Uppsala, där vi behöver begränsa toppflöden och åstadkomma flödesfördröjning.

I samband med att hårdgörning av stora markområden görs, eller beslut om var t.ex. snöupplägg ska göras måste ett tydligare fokus på dagvattenfrågan finnas i ett tidigare skede, så att inte recipienter förorenas eller drabbas. Det borde finnas ett större fokus på miljöpåverkan i dessa sammanhang.

I Mälarens Vattenvårdsförbund finns projektet "Mälaren vatten för miljoner". Ett av kompetensområdena i detta samverkansprojekt mellan kommuner runt Mälaren är dagvattenfrågan. Uppsala bör återigen ta upp frågan att gå med i projektet för att få tillgång till ännu mer kompetens på dagvattenområdet.

Datum

2013-02-13

Handläggare

Kristina Ekholm

Diarienummer

2010-0233

Kommunstyrelsen

KSN-2010-0700
72 3

Förslag till Dagvattenprogram för Uppsala kommun

Uppsala Vatten och Avfall AB redovisar härmed uppdraget att utarbeta förslag till dagvattenstrategi för Uppsala kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2010-06-02, i samband med antagandet av översiktsplan 2010, att uppdra till Uppsala Vatten att utarbeta en dagvattenstrategi för Uppsala kommun.

Uppdraget skulle ske i samverkan med förutvarande byggnadsnämnden, gatu- och trafiknämnden, fritids- och naturvårdsnämnden och fastighetsnämnden samt med miljö- och hälsoskyddsnämnden och antas av kommunfullmäktige under 2012.

I enlighet med uppdraget har ett förslag tagits fram och varit på samråd mellan 5 juni och 22 oktober 2012 i berörda nämnder. Därefter har ett reviderat förslag tagits fram. Då de flesta av yttrandena är av en mer detaljerad karaktär än vad som behandlas i ett dagvattenprogram kommer dessa att beaktas i den planerade handboken som är ett komplement till dagvattenprogrammet. De ändringar som har gjorts i samrådsförslaget är framför allt att dagvattnets påverkan på grundvattnet har förtydligats och lyfts fram och att kartbilagorna lyfts över till handboken. Uppsala Vatten och Avfall ABs styrelse beslutade den 13 februari 2013 att överlämna förslaget till kommunstyrelsen för vidare behandling.

I kommunens struktur för benämning och definitioner av styrdokument i Uppsala kommun finns inte begreppet Strategi varför handlingen har utarbetats till ett Program. Detta dels för att den ska antas av kommunfullmäktige enligt kommunstyrelsens beslut, dels för att kommunens samtliga nämnder och bolag ska omfattas av handlingen.

Föredragning

Dagvattenprogrammet ska ses som ett naturligt steg för Uppsala kommun att uppfylla kommunens åtagande enligt vattendirektivet och att främja en god bebyggd miljö.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress

Uppsala Business Park

Rapsgatan 7

Postadress

Box 1444

751 44 Uppsala

Växel

018-727 93 00

Fax

018-727 93 10

uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst

018-727 94 00

Fax

018-727 94 10

kundtjanst@uppsalavatten.se

Orgnr

556025-0051

Hemsida

www.uppsalavatten.se

Det centrala i dagvattenprogrammet för Uppsala kommun är följande fyra kommungemensamma övergripande mål, som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen.

- Bevara vattenbalansen
Vattenbalansen och den befintliga grundvattennivån ska inte påverkas negativt i samband med utvecklingen av stad och landsbygd inom kommunen.
- Skapa en robust dagvattenhantering
Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks.
- Ta recipienthänsyn
Hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter och att grundvattnets status inte försämras.
- Berika stadslandskapet
Dagvattenhanteringen ska bidra till ett attraktivt stadslandskap.

Målen kompletteras med strategier som förtydligar och åskådliggör hur de uppnås. Programmet klargör också berörda nämnders ansvar för dagvattenhanteringen i kommunen.

Vinsterna med dagvattenprogrammet är främst en kommungemensam syn på dagvattenhantering och ett tydligt definierat ansvar för dagvatten. Det ger också tydliga signaler utåt mot andra aktörer, som verksamhetsutövare, fastighetsägare, konsulter och byggföretag samt ger en effektivare planeringsprocess. Genom att hantera dagvattenfrågan tidigt i detaljplaneprocessen motverkas fördröjningar i detaljplaneprocessen och dyra åtgärder i efterhand undviks.

Uppsala Vatten föreslår att dagvattenprogrammet implementeras i kommunen genom ett eller flera seminarium som riktar sig till både kommunala tjänstemän och externa aktörer. Som en del av implementeringen ingår också att slutföra arbetet med en handbok. För att konkretisera dagvattenprogrammet har ett arbete med att ta fram en handbok påbörjats. Handboken kommer att innehålla råd och fördjupningar och vara en fördjupning av dagvattenprogrammet.

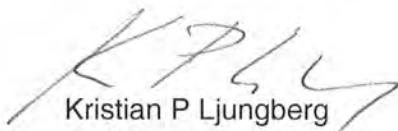
Ekonomiska konsekvenser

Implementering av dagvattenprogrammet ger hela den kommunala organisationen möjlighet att på ett rationellt sätt samordna dagvattenhanteringen i kommunen så att investeringar som genomförs utgår från den kommunala nyttan i ett långsiktigt perspektiv och så att dyra åtgärder i efterhand undviks.

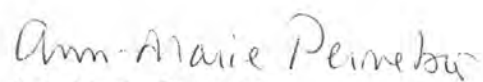
KAL

Kostnaden för implementering samt fortsatt arbete med dagvattenhandboken uppskattas till totalt 450 000 kr varav 65 000 kr för Kontoret för samhällsutveckling, 65 000 kr för miljökontoret och 320 000 kr för Uppsala Vatten och Avfall AB.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Kristian P Ljungberg
Ordförande

Ann-Marie Pernebro
Ann-Marie Pernebro
Sekreterare

Bilagor

1. Dagvattenprogram
2. Samrådsredogörelse
3. Inkomna yttranden

A scenic photograph of a riverbank in Uppsala, Sweden. In the foreground, a group of people are sitting on a series of wide, stone steps that lead down to the water. The water is calm, reflecting the surrounding trees and the sky. A large, mature weeping willow tree dominates the right side of the frame, its long, drooping branches hanging over the water. To the left, a small wooden building with a gabled roof is visible in the background. The overall atmosphere is peaceful and natural.

Dagvattenprogram för Uppsala kommun

Förord

Dagvattenprogram för Uppsala kommun utgör en del av Uppsalas övergripande planering för att uppfylla kommunens åtagande enligt vattendirektivet och för att främja en god bebyggd miljö. Arbetet har letts av Uppsala Vatten och Avfall AB utifrån beslut i kommunstyrelsen. Programmet har tagits fram av en arbetsgrupp och godkänts av en styrgrupp med medlemmar från kommunala förvaltningar och Uppsala Vatten och Avfall AB.

I detta dokument klarläggs övergripande mål, strategier för att nå målen och ansvarsfördelning för hantering av dagvatten i Uppsala kommun. Mer specifika råd och fördjupningar finns i den handbok som kompletterar programmet och som tas fram under 2012/2013.

Dagvattenprogrammet riktar sig främst till kommunen men även till andra aktörer, som verksamhetsutövare, fastighetsägare, konsulter och byggföretag som medverkar till en god stadsutveckling inom Uppsala kommun.

Styrgruppen har bestått av:

Bengt Andrén
Anna Axelsson
Tommy Högström
Göran Carlén

Kontoret för samhällsutveckling
Miljökontoret
Uppsala Vatten och Avfall AB
Kommunledningskontoret

Arbetsgruppen har bestått av:

Helena Espmark
Mia Agvald-Jägborn
Bert Alfvén
Margit Norén
Pernilla Hessling
Sofia Cedergren
Daniel Bergvin
Sofie Andersson-Rosell
Ulrica Ström
David Kirkegaard
Camilla Olofsson
Marie Strand
Anders Larsson
Elin Jansson
Kristina Ekholm, projektledare

Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Kontoret för samhällsutveckling
Miljökontoret
Miljökontoret
Uppsala Vatten och Avfall AB
Uppsala Vatten och Avfall AB
Uppsala Vatten och Avfall AB

Henrik Alm och Christina Odén, Sweco, har stöttat arbetsgruppen i arbetet med dagvattenprogrammet.

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Bakgrund	6
Syfte och övergripande mål	7
Strategier.....	8
Övergripande mål: Bevara vattenbalansen.....	8
Övergripande mål: Skapa en robust dagvattenhantering.....	9
Övergripande mål: Ta recipienthänsyn	10
Övergripande mål: Berika stadslandskapet.....	11
Ansvarsfördelning	12
Kommunalt ansvar	12
Uppsala Vatten och Avfall ABs ansvar.....	13
Övriga	13

Inledning

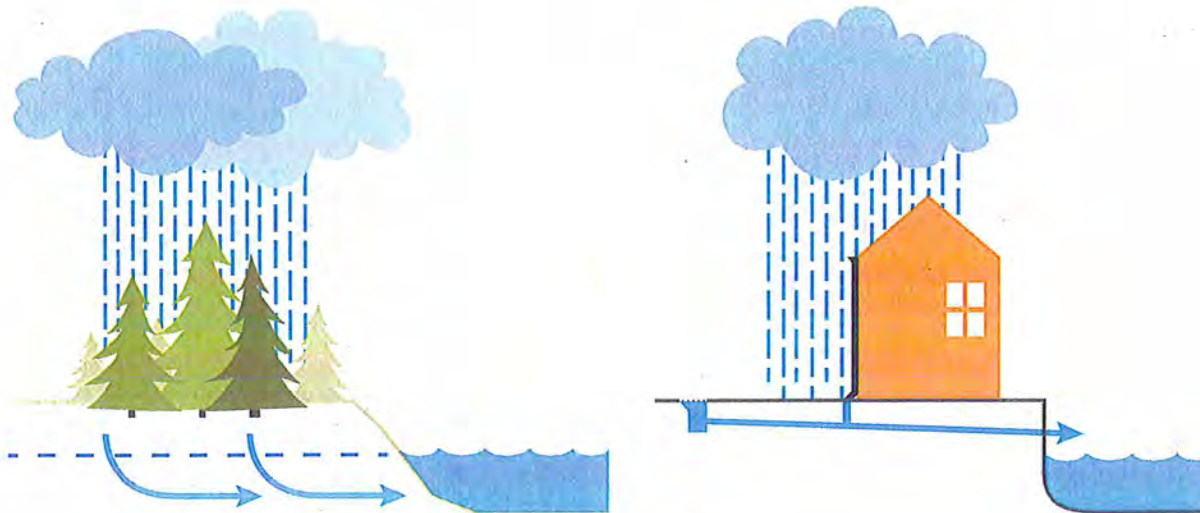
Med dagvatten avses tillfälliga flöden av exempelvis regnvatten, smältvatten och tillfälligt framträngande grundvatten. Med recipienter avses här sjöar, vattendrag, diken, mark och grundvatten som är mottagare för utsläpp av dagvatten.

På oexploaterad mark tränger nederbörd och annat vatten ner i marken men är marken hårdgjord genom t ex asfaltering och byggnation rinner vattnet på ytan i snabbare takt och betydligt större flöden alstras, se figur 1. Dagvatten som inte hanteras lokalt avleds i ledningar och diken till recipient. Är de hårdgjorda ytorna stora ger regn och snösmältning upphov till mycket stora volymer som ska avledas. Med vattnet följer föroreningar som ansamlats på ytan och därför kan dagvatten vara en källa till miljöpåverkan. För att långsiktigt uppnå en hållbar stadsutveckling inom Uppsala kommun är det viktigt att vattenfrågor hanteras på ett bra sätt. En av dessa frågor är hur dagvatten ska hanteras i befintlig miljö när kommunen förtätas och ny mark bebyggs.

Dagvattenhanteringen blir också allt viktigare i takt med den pågående klimatförändringen. Forskningen visar att nederbörden kommer att öka och att oväder med kraftigare nederbörd kommer att bli allt vanligare.

Förutsättningar för dagvattenhantering i Uppsala

Idag expanderar och förtätas Uppsala i snabb takt och andelen hårdgjorda och ogenomsläppliga ytor ökar. Det medför att den naturliga infiltrationen av vatten minskar och mer dagvatten bildas. Att större mängder dagvatten uppstår och avleds medför en ökad belastning, på såväl befintligt ledningsnät som på recipienter. Dagvattenhantering i Uppsala har tidigare ofta setts som ett bortledningsproblem som ska lösas i samband med bebyggelse. Dagens hantering måste i större utsträckning än tidigare sträva mot en naturlig vattenbalans och anpassas efter platsens specifika förutsättningar. Hänsyn måste även tas till recipientens känslighet, ur såväl flödes- som föroreningsperspektiv.

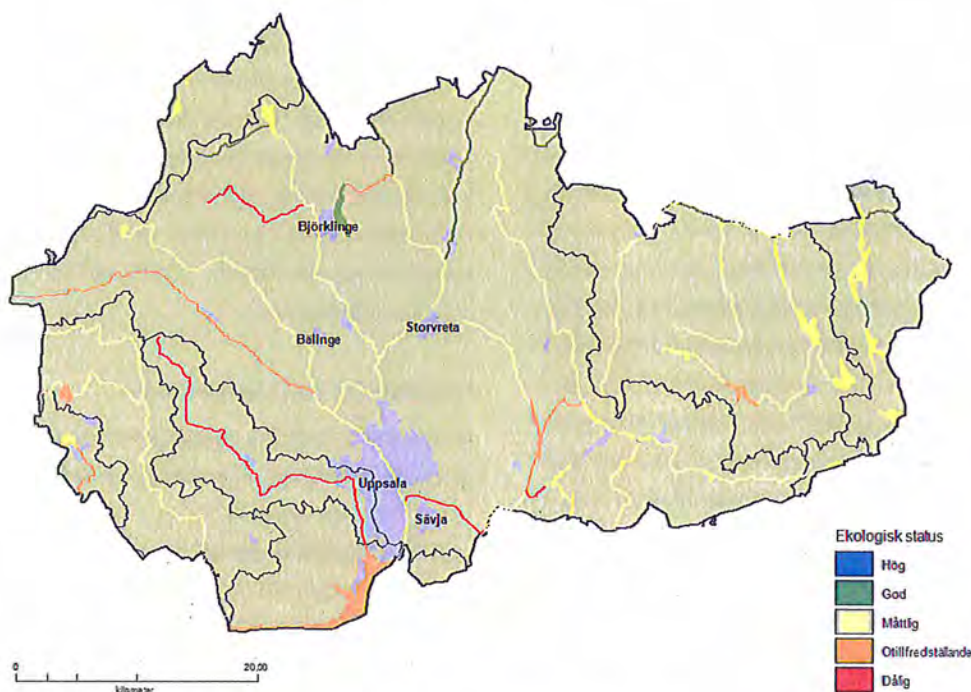
Figur 1. Principiell skillnad mellan naturlig avrinning i oexploaterad mark och avrinning av dagvatten på exploaterade ytor.

Stora delar av omgivningarna i Uppsala kommun utgörs av flackt slättlandskap på mäktiga lerlager. Det medför att infiltration av större mängder dagvatten ofta kan vara svårt samt att det kan vara svårt att leda bort vattnet på grund av svag lutning. Genom tätorten stäcker sig Uppsalaåsen som förser stora delar av kommunen med dricksvatten. Det innebär att delar av tätorten ligger inom vattenskyddsområde för dricksvattentäkt och högre krav på dagvattenhanteringen ställs, exempelvis får infiltration av dagvatten inom inre skyddszon inte förekomma.

Genom Uppsala centrum rinner Fyrisån som är en stor och viktig recipient för dagvatten. Stora delar av staden har sin avrinning till ån vilket innebär att dagvatten från områden som ligger i utkanten av staden måste transporteras flera kilometer för att slutligen rinna ut i ån. Andra viktiga recipienter i kommunen är Samnan, Sävjaån, Hågaån, Bäcklösadiket, Librobäcken, Björklingeån och Åloppebäcken. Flera av dessa är mindre vattendrag vilket

gör dem känsliga som recipienter för dagvatten. Sävjaån är ett Natura 2000-område där höga krav ställs på hanteringen av dagvatten i dess avrinningsområde.

I december 2009 beslutade Vattenmyndigheten om miljö kvalitetsnormer, i enlighet med EUs ramdirektiv för vatten, för utpekade yt- och grundvattenförekomsterna i kommunen. Med en vattenförekomst menas större sjöar, vattendrag och grundvatten, som sedan delats in i mindre enheter för beskrivning och bedömning av vattenkvalitet. I arbetet med miljö kvalitetsnormer utfördes en statusklassning av vattenförekomsterna som visar att flera av Uppsalas ytvattenförekomster i nuläget har otillfredsställande eller dålig status, se figur 2. Grundvattnets status i kommunen är god, med undantag av Uppsalaåsen vid Björklinge. Miljö kvalitetsnormerna innebär att god vattenstatus ska uppnås i vattenförekomsterna till år 2015 eller 2021, och att vattenförekomsternas status inte får försämrats.

Figur 2. Kartan visar ekologisk status för vattenförekomster i Uppsala kommun, maj 2012.

Bakgrund

Det finns fyra centrala faktorer för hantering av dagvatten. De rör å ena sidan problem som dagvatten kan leda till och å andra sidan möjligheter som gör dagvatten till en tillgång. De fyra faktorerna har legat till grund för utformningen av dagvattenprogrammet.

Påverkan på vattenbalansen

När mark exploateras påverkas vattenbalansen eftersom den naturliga infiltrationen minskar och vattnet istället avleds direkt till sjöar och vattendrag. Detta leder också till en minskad grundvattenbildning. Den ändrade vattenbalansen kan leda till sättningsskador i befintlig miljö och att grundläggning av äldre fastigheter skadas då träpålar och rustbäddar hamnar ovan grundvattenytan och ruttnar.

Påverkan på avrinningen

Belastningen på det befintliga dagvattenledningsnätet i Uppsala kommun förväntas öka framöver, dels på grund av att kommunen förtätar i befintligt bebyggd miljö och exploaterar nya områden och dels på grund av kommande klimatförändringar. Att öka kapaciteten i befintligt ledningsnät skulle innebära stora ingrepp i stadsmiljön och vara mycket kostsamma och är därför svårmotiverat ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ledningarna måste göras mycket stora för att klara dagvattnets höga toppflöden vilket innebär stora investerings- och driftskostnader. Utnyttjandegraden blir dessutom synnerligen låg eftersom dagvattenflödet vanligtvis är lågt eller saknas helt. Då stora delar av kommunen dessutom är belägen i ett flackt landskap kan det även vara tekniskt svårt att öka kapaciteten i befintligt system. När kapaciteten överskrids i ledningsnätet uppstår översvämningar som i sin tur kan leda till skador på såväl allmän och enskild egendom som på naturmiljöer. Skadorna minimeras om omgivningen anpassas för sekundär avledning vid höga flöden. Detta är en anledning till att avstå från byggnationer i lågt liggande områden som saknar naturliga avrinningsvägar.

Påverkan på recipienter

I grunden är dagvatten ett relativt rent vatten som, om det förorenas, kan ge negativa konsekvenser för biotoper och naturresurser. Föroreningarna som transporteras kommer från de ytor som har avvattnats, därför är föroreningskällorna många och utspridda. Själva dagvattenutsläppen i sjöar och vattendrag sker dock punktvis och kan leda till höga koncentrationer av föroreningar lokalt. Där isälvs-material och morän inte är täckt av ett skyddande lager av lera kan dagvattnet infiltrera. Om dagvatten innehåller höga halter av föroreningar finns risk att grundvattnet förorenas. Både höga föroreningskoncentrationer och totala föroreningsmängder påverkar en recipient negativt och därför måste hänsyn tas till båda aspekterna vid förändrade avvattningsförhållanden.

Tätorterna i Uppsala kommun är till stor del anlagda på tidigare jordbruksmark. I dessa områden är vattendrag och diken som använts för avvattning av mark vanligt förekommande. Vid avvattning av nya bebyggda områden är dessa vattendrag och diken ofta recipienter för det urbana dagvattnet. Vissa av vattendragen och diken är reglerade via exempelvis vattendom medan andra är juridisk oreglerade. Då nya eller förändrade utsläpp sker till dessa mindre vattendrag måste särskild hänsyn tas till befintlig kapacitet eftersom de inte är dimensionerade för flödesmönstren från ett urbant område. Om inte sådan hänsyn tas kommer skador att uppstå i form av erosion och översvämningar.

Påverkan på stadslandskapet

En varsam hantering av dagvatten i stadslandskapet bidrar till attraktiva stadsmiljöer genom exempelvis inslag av vatten i hårdgjorda och gröna miljöer. Dagvattenstråk kan som en aktiv del i stadens gestaltning knyta samman gaturummet med grönområden och ge en mer livfull stad. En öppen dagvattenhantering med dammar, kanaler och våtmarker bidrar till att öka förståelsen för och kännedom om stadens samverkan med omkringliggande miljöer. Öppen dagvattenhantering kan även skapa mervärden för växter och djurliv och bidra till den biologiska mångfalden.

Syfte och övergripande mål

Syftet med dagvattenprogrammet är att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i Uppsala kommun, ur såväl ett vattenkvalitets- som ett kvantitetshänseende. Programmet med kompletterande handbok ger ramar och vägledning för hanteringen av dagvattnet i kommunen. En långsiktigt hållbar dagvattenhantering i Uppsala nås genom att arbeta mot fyra övergripande mål. Målen ska ses som en helhet och har ingen inbördes rangordning. I olika delar av staden och kommunen samt i olika situationer är olika mål prioriterade. En enskild bedömning av hur dagvattnet ska hanteras måste utföras inom varje geografiskt område.

Fyrisån.

Övergripande mål för Uppsalas dagvattenhantering

Bevara vattenbalansen

Vattenbalansen och den befintliga grundvattennivån ska inte påverkas negativt i samband med utvecklingen av stad och landsbygd inom kommunen.

Skapa en robust dagvattenhantering

Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks.

Ta recipienthänsyn

Hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter och att grundvattnets status inte försämras.

Berika stadslandskapet

Dagvattenhanteringen ska bidra till ett attraktivt stadslandskap.

Strategier

För att nå målen har strategier identifierats för varje enskilt område. Strategierna ska användas i det kommunala arbetet så som exempelvis planläggning och åtgärder i egen regi och, om avsteg görs, ska avstegen motiveras och dokumenteras. Strategierna ska ses som en helhet och har ingen inbördes rangordning. En anvisning kan inte tillämpas separat eftersom dagvattenhantering ofta medför att flera strategier måste beaktas samtidigt.

Övergripande mål: Bevara vattenbalansen

För att undvika skador på grund av ändrad vattenbalans är det viktigt att dagvatten hanteras lokalt genom infiltration och lokal fördröjning. I vissa fall kan det dock vara olämpligt att infiltrera dagvatten, exempelvis om marken är förorenad eller om dagvattnet innehåller höga föroreningshalter. Särskilt inom skyddsområden för dricksvattentäkt måste lämpligheten för infiltration utredas. Den som är ansvarig för infiltrationsanläggningen för dagvatten är även ansvarig för dess underhåll och kontroll. Genom att dagvatten tillåts infiltrera minimeras även den totalt avrunna mängden vilket även leder till en minskad föroreningsbelastning på sjöar och vattendrag.

Infiltrera dagvatten lokalt

För att minimera påverkan på vattenbalansen och grundvattensituationen ska dagvatten i största möjliga mån infiltreras lokalt före anslutning till kommunens dagvattensystem. Det åstadkoms genom att kommunen arbetar för och inspirerar till anläggningar för lokalt omhändertagande, som exempelvis översilningsytor eller perkolationsmagasin på kvartermark. I samband med att ny bebyggelse planeras ska mark tillgänglig för infiltration identifieras.

Efterlikna naturen

Om avrinningen liknar naturens långsamma avrinning kan den totala avrinningen minskas. Gröna eller genomsläppliga ytor utgör en viktig del av det lokala omhändertagandet och möjliggör avdunstning och växtupptag. För att åstadkomma långsam avrinning på kvartermark kan kommunen arbeta med incitament eller krav. Ett exempel kan vara krav på en viss andel gröna ytor inom en detaljplan

En regnig dag i Uppsala.

eller på att en andel av den gröna marken ska anpassas för att ta hand om vatten.

Infiltrera dagvatten längs avrinningsvägen

Det dagvatten som inte kan omhändertas lokalt på allmän platsmark eller kvartermark avleds till recipient. Även den samlade avledningen bör ske så långsamt och trögt som möjligt. Dagvattnet ska även ges möjlighet att infiltrera till omgivande mark när så är lämpligt. Detta kan exempelvis åstadkommas genom såväl ytliga vegetationsbeksådda avledningssystem som underjordiska lösningar och markdamstråk.

ÖVERGRIPANDE MÅL: BEVARA VATTENBALANSEN

Strategier:

- Infiltrera dagvatten lokalt
- Efterlikna naturen
- Infiltrera dagvatten längs avrinningsvägen

Övergripande mål:**Skapa en robust dagvattenhantering**

Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks. Med skador avses främst de som orsakas av översvämningar, som uppstår på grund av att dagvattensystemet överbelastas i samband med kraftig nederbörd. Här avses inte skador i eller översvämningar av själva recipienten, då detta hanteras under målet recipienthänsyn.

Fördröj dagvattnet lokalt

Dagvatten ska i största möjliga mån fördröjas lokalt före anslutning till det allmänna dagvattensystemet. Detta innebär exempelvis lokalt omhändertagande av dagvatten på kvartermark och allmän platsmark i form av yttlig avledning via markyta, diken, mindre uppsamlingsområden och fördröjningsmagasin. Krav på fördröjning regleras exempelvis i detaljplan, vid markanvisning och i exploateringsavtal.

Lokalt omhändertagande av dagvatten vid Blåsenhus i Uppsala.

Anpassa staden efter lokala förutsättningar

I arbetet med kommunens fysiska planering ska viktiga stråk för avvattnings och öppen dagvattenhantering identifieras och reserveras. Mark, bebyggelse och övrig infrastruktur bör höjdsättas så att dagvatten kan avrinna med självfall på markytan till recipient. Innan mark anvisas för ny bebyggelse ska en översiktlig lämplighetsprövning göras avseende markens lämplighet för bebyggelsen utifrån ett vattenperspektiv. Konsekvenser både avseende dagvatten, ytvatten och grundvatten ska beaktas i denna prövning. Utifrån prövningen ska specifika krav för dagvattenhanteringen identifieras tidigt i detaljplanearbete och tillämpas i det fortsatta arbetet.

Säkerställ sekundära avrinningsvägar

I samband med utformning av nya områden samt omdaning i befintlig bebyggd miljö ska sekundära avrinningsvägar beaktas och säkerställas. Detta för att det vid stora nederbördstillfällen ska vara möjligt att avleda dagvatten på markytan till recipient, så att skada minimeras. Ett exempel på sekundär avledning är att vägar och parker tillåts att översvämmas och leda dagvattnet till recipienten istället för att skador uppstår på byggnader. En god höjdsättning kan skydda bebyggelse mot översvämning. Områden där dagvatten idag inte kan avledas på markytan vid stora nederbördstillfällen ska identifieras och tillkommande bebyggelse anpassas därefter. I handboken som kompletterar programmet kommer kartmaterial som visar instängda områden och sekundära avrinningsvägar att tas fram för de större tätorterna i Uppsala kommun.

ÖVERGRIPANDE MÅL:**SKAPA EN ROBUST DAGVATTENHANTERING****Strategier:**

- Fördröj dagvattnet lokalt
- Anpassa staden efter lokala förutsättningar
- Säkerställ sekundära avrinningsvägar

Övergripande mål: Ta recipienthänsyn

Med recipienthänsyn avses både dagvattnets föroreningsbelastning och flödespåverkan på sjöar, vattendrag, grundvatten och mark. För att skapa förutsättningar för att uppnå och bibehålla god status i Uppsalas yt- och grundvattenförekomster måste föroreningsbelastningen minska.

Åtgärda källor i såväl befintlig som i ny miljö

Långsiktigt är det viktigast att källorna till föroreningar av dagvatten åtgärdas samt att nya källor undviks. För att hindra att skadliga ämnen transporteras via dagvattnet är det viktigt att använda rätt material vid byggnation och använda rätt teknik vid verksamhetsutövning. Då befintliga föroreningskällor identifieras ska möjligheten att åtgärda dessa prövas. Om det föreligger en förhöjd risk för olycksutsläpp ska lämpliga åtgärder vidtas. Det är även viktigt att skötsel av allmänna platser sker på ett bra sätt.

Rena förorenat dagvatten

Förorenat dagvatten ska i första hand renas så nära källan som möjligt. Behov av rening kan dels ske före förbindelse till kommunens dagvattensystem och dels före utsläpp till recipient eller infiltration till grundvattnet. Varje verksamhetsutövare har eget ansvar att ha kunskap om och vidta åtgärder om dagvattnet behöver renas. För att göra bedömningen om reningsåtgärder krävs ska hänsyn tas både till recipienten och grundvattnets känslighet samt

förväntad föroreningshalt och föroreningsmängd. Ett enskilt utsläpp är i ett större sammanhang inte försumbart med avseende på påverkan på recipienten.

För att möjliggöra god status i vattenförekomsterna ställs i samband med nya exploateringar och verksamheter krav på att föroreningsbelastningen ej ökar. Vid förändringar av befintliga dagvattenutsläpp, i känsliga recipienter eller i vattenförekomster som inte uppnår god status, kan det vara aktuellt med krav som även medför en minskad föroreningsbelastning.

Utgjämna flöden vid behov

I de fall då recipienten utgörs av ett mindre vattendrag kan kapaciteten vara begränsad. Varje verksamhetsutövare har eget ansvar att undersöka om kapaciteten i recipienten är tillräcklig för tillkommande utsläpp. Om mottagande recipient inte har tillräcklig kapacitet ska åtgärder vidtas för att utjämna flödet, alternativt kan åtgärder vidtas för att öka kapaciteten i själva vattendraget.

ÖVERGRIPANDE MÅL: TA RECIPIENTHÄNSYN

Strategier:

- Åtgärda källor i såväl befintlig som ny miljö
- Rena förorenat dagvatten
- Utjämna flöden vid behov

Hågeån med Flogsta i bakgrunden.

Fyrisån.

Övergripande mål: Berika stadslandskapet

För att möjliggöra god dagvattenhantering i stadslandskapet är det viktigt att många kriterier uppfylls. Dagvattenhanteringen måste anpassas för att fungera tillsammans med övriga krav. Utformningen ska samspela med platsens specifika värden såsom trivsamt, tillgänglighet, kulturmiljöhänsyn, biologisk mångfald och möjlighet till effektiv skötsel. Den lösning som väljs ska fungera väl i sitt sammanhang och tillföra kvaliteter till platsen. Ett lyckat resultat förutsätter bra samspel mellan olika kompetensområden.

Gestalta med grönska

Att begränsa avrinningen kan ses som en del av dagvattenhanteringen. Genomsläppliga ytor och vegetationsytor begränsar avrinningen och skapar möjligheter vad avser gestaltning. Dessa möjligheter ska tas tillvara vid planering av staden, för offentliga rum liksom för gårdsmiljöer.

Gestalta med vatten

Stadsmiljöer som innehåller vatten i dagen är uppskattade för vattnets estetiska kvaliteter och bidrar till en ökad biologisk mångfald. Dagvattenanläggningar kan därför med fördel utnyttjas för att berika gestaltningen av stadsmiljön. Vid planering av nya områden och vid större omdaningar

bör försök göras att ta upp dagvattnet till ytan och göra det till en naturlig del av staden.

Arbeta med flera funktioner på samma yta

Dagvatten är till sin karaktär temporärt, det gör att en yta som reserverats för hantering av dagvatten ofta kan användas till annat ändamål huvuddelen av tiden. Multifunktionella ytor kan exempelvis vara ytor i parkmiljö som kan tillåtas översvämmas vid kraftigare nederbörd men där emellan kan användas till andra ändamål.

ÖVERGRIPANDE MÅL: BERIKA STADSLANDSKAPET

Strategier:

- Gestalta med grönska
- Gestalta med vatten
- Arbeta med flera funktioner på samma yta

Ansvarsfördelning

Dagvattenhantering är en fråga som berör många aktörer i olika skeden. Tidigare har dagvattenhantering enbart hanterats som ett kvittblivningsproblem. Konsekvenserna av ett sådant synsätt har varit översvämningar på grund av överbelastade ledningsnät samt negativ påverkan på recipienter och på markförhållanden. Att många olika aktörer berörs innebär att även ansvaret för dagvattenhanteringen delas mellan flera aktörer. De främsta aktörerna avseende dagvatten är Uppsala kommun, Uppsala Vatten och Avfall AB, Länsstyrelsen samt enskilda exploatörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare. Uppsala kommun driver arbetet mot målen i dagvattenprogrammet delvis genom myndighetsutövning enligt exempelvis miljöbalken och plan- och bygglagen men kan även ställa krav vid planering, upphandling och drift.

Kommunalt ansvar

Kommunen har det övergripande ansvaret för den lokala samhällsutvecklingen. I och med att kommunen har ansvaret för bebyggelseplanering, har den därigenom även ansvar för att dagvatten omhändertas i befintlig och i ny bebyggelse inom hela Uppsala kommun. Behöver dagvattenhanteringen lösas i ett större sammanhang för viss

bebyggelse fastställs ett verksamhetsområde för dagvatten. Kommunen fastställer verksamhetsområde och lokala föreskrifter för brukandet av den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet.

Plan och plangenomförande

I samband med exploatering ska kommunen arbeta för att nå de uttalade målen för dagvattenhanteringen i Uppsala kommun. Kommunen har planmonopol och i den fysiska planeringen utarbetas både kommunövergripande planer, program samt detaljplaner. I översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner ska avrinningsvägar, avvattningsstråk (lågpunkter i terrängen dit vattnet naturligt samlas vid kraftig nederbörd) och översvämningsskänsliga områden identifieras. Vid handläggning av detaljplaner och program ingår att identifiera behov avseende dagvatten. I inledningsskedet av planprocessen bestäms förutsättningarna för det fortsatta arbetet. En av de förutsättningar som ska utredas tidigt är vilka villkor som ska gälla för dagvattenhanteringen och hur ansvaret fördelas. Detaljplanen kan reglera exempelvis markytans höjdsättning, utformning och vegetation, samt bebyggandets omfattning och läge liksom krav på rening eller begränsning av flöden. Eventuella

Dagvattendamm vid handelsområde i Danmark-Säby.

reservat för den allmänna VA-anläggningen fastställs i detaljplanen.

Plangenomförande regleras främst via exploateringsavtal samt i avtal mellan kommunen och markägare/exploatörer då kommunen säljer och upplåter mark. I avtal kan krav avseende dagvattenhantering föras in.

I samband med bygglovhanteringen prövas om ansökan stämmer överens med planen och att den även uppfyller aktuella krav på byggnadsverk, fastigheter och inte skadar allmänna och enskilda intressen. Många förändringar på exempelvis tomtmark som har stor betydelse för dagvattensituationen kräver inte bygglov.

Huvudman för allmänna platser

När kommunen är väghållare och huvudman för allmän platsmark är kommunen ansvarig för att dagvattnet omhändertags lokalt och avvattningen innan det ansluts till den allmänna VA-anläggningen. Det innebär bland annat att kommunen är ansvarig för att avvattningssystemen för allmänna parker, gator och parkeringsytor utformas i enlighet med framtagna mål och strategier. Kommunen ansvarar för att föroreningsinnehållet minimeras i det dagvatten som tillförs den allmänna VA-anläggningen från allmänna platser. Då dagvatten avleds direkt från allmän plats till recipient är kommunen ansvarig för att utsläppet sker enligt gällande regelverk. Vid ombyggnad av allmänna platser och kommunala gator och parkeringsytor ska huvudmannen verka för att dagvatten hanteras i enlighet med dagvattenprogrammet.

Miljötillsyn

Kommunen ska genom tillsyn av verksamheter kontrollera att dagvattenhanteringen bedrivs i överensstämmelse med miljöbalken. Det är dock verksamhetsutövaren som ansvarar för att miljöbalken följs. Den enskilde verksamhetsutövaren ska ha kunskap om sin miljöpåverkan, vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka olägenheter för människor eller miljö.

Dagvatten som avleds från detaljplanelagt område eller begravningsplats är avloppsvatten enligt miljöbalken. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan ställa krav på övrigt dagvatten som är förorenat enligt hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken. Utsläpp av förorenat dagvatten kan vara en miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken. Nya utsläpp eller betydande förändringar av befintliga dagvattenutsläpp ska därför anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Uppsala Vatten och Avfall ABs ansvar

Uppsala Vatten och Avfall AB är huvudman för den allmänna VA-anläggningen i Uppsala kommun. Bolaget ansvarar för utveckling, drift och underhåll av det allmänna dagvattennätet. Inom fastställt verksamhetsområde är bolaget ansvarigt för att upprätta förbindelsepunkter och därifrån avleda dagvatten till recipient. Om det föreligger behov av rening eller fördröjning med hänsyn till mottagande recipients känslighet ansvarar bolaget för att det behovet tillgodoses. För den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet väljer bolaget teknik efter vad som är lämpligt för platsen. Bolaget ska tillsammans med kommunen verka för att dagvatten omhändertas lokalt och renas före anslutning till den allmänna dagvattenanläggningen.

Övriga

För dagvattenanläggningar inom verksamhetsområden som inte ingår i den allmänna VA-anläggningen ansvarar fastighetsägaren alternativt verksamhetsutövaren för att avsedd funktion upprätthålls under hela brukningstiden. För hantering och bortledning av dagvatten utanför verksamhetsområden ansvarar fastighetsägaren för sin dagvattenhantering respektive huvudmannen för väg och allmän mark under enskilt huvudmannaskap.

Datum

2013-01-31

Handläggare

Kristina Ekholm

Diarienummer

2010-0233

Samrådsredogörelse

Dagvattenprogram för Uppsala kommun

1. Sammanfattning av ärendet

Dagvattenprogrammet översändes, under namnet Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun, till berörda nämnder för samråd från 5 juni till 19 september 2012. Samrådstiden förlängdes senare till 22 oktober 2012.

Dagvattenprogrammet för Uppsala kommun identifierar fyra kommungemensamma övergripande mål, som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen, och presenterar ett antal strategier som förtydligar dem. Programmet klargör också berörda nämnders ansvar för dagvattenhanteringen i kommunen.

Inkomna yttranden

Yttranden utan erinran eller med tillstyrkan har inkommit från:

Räddningsnämnden 2012-10-03

Avstod från att lämna yttran:

Idrotts- och fritidsnämnden 2012-10-18

Yttranden med tillstyrkan och synpunkter har inkommit från:

Plan- och byggnadsnämnden 2012-10-03

Miljö- och hälsoskyddsnämnden 2012-09-19

Fastighetsägarnämnden 2012-10-10

Gatu- och samhällsmiljönämnden 2012-10-22

KLK för kännedom

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress	Postadress	Växel	Kundtjänst	Orgnr
Uppsala Business Park	Box 1444	018-727 93 00	018-727 94 00	556025-0051
Rapsgatan 7	751 44 Uppsala	Fax	Fax	Hemsida
		018-727 93 10	018-727 94 10	www.upsalavatten.se
		upsalavatten@upsalavatten.se	kundtjanst@upsalavatten.se	

2. Sammanfattning av ändringar i förslaget.

De ändringar som har gjorts i samrådsförslaget är framförallt att dagvattnets påverkan på grundvattnet har förtydligats och lyfts fram.

Arbetsgruppen för dagvattenprogrammet arbetar för närvarande med en handbok för dagvatten som beräknas vara färdig under 2013. Den blir ett komplement till dagvattenprogrammet med mer konkreta riktlinjer. Många av de yttranden som inkommit efterfrågar mer detaljerade anvisningar i programmet och kommer att beaktas i arbetet med handboken.

3. Sammanfattning av inkomna synpunkter och Uppsala Vattens ställningstagande

För att ge en god överblick av samrådsyttrandena och Uppsala Vattens kommentarer är de sammanställda nämndvis. Sammanställningen visar framförallt på inkomna önskemål om mer detaljerade riktlinjer. Dessa hänvisas till handboken där de kommer att beaktas.

Plan- och byggnadsnämnden och Gatu- och samhällsbyggnadsnämnden

Nämnderna har lämnat liknande yttranden och besvaras därför tillsammans. De tillstyrker remissen och lämnar följande synpunkter.

Konsekvenser för detaljplaneprocessen

Nämnderna anser att detaljplanearbetet är svårörenligt med intentionerna att samordna dagvattenfrågorna som är gränsöverskridande. Konsekvenserna kan bli att det inom detaljplanearbetet ställs orimliga utredningskrav på att lösa dagvattenfrågorna. Med ett högt exploateringsstryck riskeras detaljplanerna att bromsas upp. Förslag från nämnderna är att övergripande frågor som rör dagvatten bör lyftas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen alternativt som en del av arbetet med Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun. Frågor som bör kunna besvaras och som är viktiga att ha med sig i detaljplanearbetet är t ex:

- Finns en dagvattenproblematik i området och hur ser den ut i så fall?
- Ställs särskilda krav på dagvattenhanteringen i området och i så fall utifrån vilka motiv? (t ex miljömässiga eller estetiska)
- Vilken typ av system för dagvatten är lämpliga att använda i området?
- Hur ser en lämplig ansvarsfördelning ut mellan kommun och enskilda aktörer?

Uppsala Vattens kommentar

Handboken kommer att behandla bland annat recipientbeskrivningar, gestaltungsanvisningar för dagvatten i olika typer av miljöer och ansvarsfördelning. Den ger användaren en bra uppfattning om dagvattenproblematiken och de krav som kan komma att ställas för ett givet område. De bästa dagvattenlösningarna skapas oftast i samverkan mellan olika intressen och exploatörer, vilket innebär att detaljerade lösningar kan planeras för först i detaljplaneskedet. Att bygga upp system med principer att jobba efter i alla lägen kan skapa en oflexibilitet och att den bästa lösningen för området inte genomförs.

Kommunens och enskilda aktörers ansvar

Nämnderna anser det i stora drag positivt att ett större ansvar läggs på fastighetsägare men ser samtidigt svårigheter i att reglera dagvattenhantering på enskild mark med detaljplanebestämmelser. Exempelvis finns det mindre åtgärder som markhöjdsförändringar och asfaltering som kan göras utan bygglovsprövning men som kan innebära förändrade flöden och ökade föroreningsmängder som i slutändan kan bli kommunens ansvar.

Uppsala Vattens kommentar

Bedömning av flödesutjämning utgår från den maximala hårdgörandegrad som är att förväntas från planområdet på lång sikt.

Nämnderna ser problem med uppföljning av detaljplanebestämmelser och de avtal som kommunen och exploatören tecknar. Dels har ett köpe- eller exploateringsavtal en begränsad livslängd och dels anser de att kommunen inte är organiserad med kompetens eller resurser för att kontrollera att avtalen följs i fråga om detaljutformning av tekniska lösningar och funktioner i byggskedet.

Uppsala Vattens kommentar

Erfarenheter från andra kommuner som tillämpar detaljplanebestämmelser för dagvatten och i avtal reglerar dagvattenhanteringen visar att uppföljning är möjlig. Med ett sådant arbetssätt byggs kompetens upp efter hand.

Nämnderna anser att kommunen bör ta ansvar för att ställda krav uppnås i områden där dagvattenproblematiken är svår. Eftersom det är problem med att reglera och följa upp dagvattenhantering på enskild mark är det mycket viktigt att endast lägga över ansvaret på

enskilda aktörer, fastighetsägare eller verksamhetsutövare där det finns starka motiv. Nämnderna anser att sådana geografiska områden ska vara utredda och att det lämpligtvis görs som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen alternativt som en del av arbetet med Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun.

Uppsala Vattens kommentar

Handboken kommer att behandla bland annat recipientbeskrivningar, gestaltungsanvisningar för dagvatten i olika typer av miljöer och ansvarsfördelning. Den ger användaren en bra uppfattning om dagvattenproblematiken och de krav som kan komma att ställas för ett givet område. Planerad markanvändning är en avgörande faktor för dagvattenhanteringen. Kommunen i samverkan med exploatören bör gemensamt hitta lösningar för dagvattenhantering utifrån bl a planerad markanvändning. Generellt gäller att lågpunkter i terrängen dit vattnet söker sig måste detaljstuderas i varje plan. Lämpliga områden för dagvattenhantering bör avsättas i detaljplaner.

Nämnderna anser att det är viktigt att fastställa principerna för huvudmannaskap för dagvattenanläggningar.

Uppsala Vattens kommentar

Generellt gäller att VA-huvudmannen ansvarar för dagvattenanläggningar på allmän platsmark och fastighetsägare ansvarar för anläggningar på kvartersmark. Frågan preciseras närmare i handboken.

Förutsättningar för val av dagvattensystem

Nämnderna anser att utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv har platsens karaktär betydelse för valet av lösning och därmed för möjligheterna att uppfylla dagvattenkraven på lokal nivå. Förslaget bör kompletteras med en geografisk indelning utifrån områdenas förutsättningar och karaktärer. Det görs förslagsvis i ett tematiskt tillägg till översiktsplanen alternativt som en del av arbetet med Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun.

Uppsala Vattens kommentar

Krav som ställs på dagvattenhantering inom områden utgår från recipienten och människors hälsa. På vilket sätt kraven sedan tillgodoses varierar utifrån områdenas förutsättningar. Frågan kommer att närmare preciseras i handboken.

Ekonomiskt ansvar för genomförande och drift

För att underlätta arbetet med genomförandet av åtgärder för öppna dagvattensystem dagvattenhantering bör förslaget tydligare beskriva hur fördelningen av det ekonomiska ansvaret ser ut framförallt mellan Uppsala Vatten och Avfall AB och kommunen, det gäller såväl nybyggnad som drift.

Uppsala Vattens kommentar

Generellt gäller att gränsen mellan Uppsala Vattens och kommunens ansvar går vid högsta vattenytan (HVY) för öppna dagvattenanläggningar. Under HVY har Uppsala Vatten det ekonomiska ansvaret samt ansvar för drift och skötsel och över har kommunen ansvaret. Frågan kommer att närmare preciseras i handboken.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Riktlinjerna förutsätter kompletterande dokument som t ex planerad handbok för att vara tillräckligt tydliga som vägledning för dagvattenhantering.

Uppsala Vattens kommentar

En handbok är under framtagande.

Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv, för att inte flera verksamheter sammantaget ska kunna medföra att status för en vattenförekomst försämrats.

Uppsala Vattens kommentar

Problematiken behandlas under strategin "Rena förorenat dagvatten" som ligger under målet Ta recipienthänsyn.

De geografiska områdena som ingår i verksamhetsområde för kommunalt dagvatten behöver definieras i riktlinjerna.

Uppsala Vattens kommentar

Verksamhetsområdet för dagvatten fastställs årligen av kommunfullmäktige. Kartorna över verksamhetsområdet finns tillgängligt på kommunens hemsida och uppdateras då de fastställs av Kommunfullmäktige. Dessutom finns kartor över verksamhetsområdena med i handboken.

Det måste formuleras tydligare att verksamhetsutövare ska bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god vattenstatus eller om status riskerar att försämrats.

Uppsala Vattens kommentar

Det ingår i strategin "Rena förorenat dagvatten" under målet "Ta recipienthänsyn" att ställa krav på verksamhetsutövarna att föroreningsbelastningen inte ska öka och för känsliga recipienter ställa krav som medför att föroreningsbelastningen minskar.

Krav på rening för dagvatten måste övervägas även om aktuell vattenförekomst har god status men vattenförekomst nedströms inte har god status.

Uppsala Vattens kommentar

Det ingår i målet "Ta recipienthänsyn - hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter". Frågan kommer också att utvecklas närmare i handboken.

Dagvattnets påverkan på vattentäkter i Uppsalaåsen och Mälaren bör lyftas fram.

Uppsala Vattens kommentar

Dokumentet kompletteras enligt synpunkten.

Definiera begreppet tätort och förtydliga om hela kommunen eller enbart tätorter berörs.

Uppsala Vattens kommentar

Uppsala Vatten anser att det tydligt framgår i text och rubrik att handlingen omfattar hela kommunen. Statistiska centralbyrån fastställer vart 5e år Sveriges tätorter och dagvattenprogrammet följer SCBs definition att "... det är en koncentration av bebyggelse där antalet invånare är som minst 200 och avståndet mellan byggnaderna som mest 200 meter ..."

Begrepp för status i text och figur på sid 5 bör korrigeras.

Uppsala Vattens kommentar

Dokumentet korrigeras enligt synpunkten.

Exempelsamling bör finnas i handboken.

Uppsala Vattens kommentar

En exempelsamling kommer att ingå i handboken.

Definiera begreppet lågstråk.

Uppsala Vattens kommentar

Begreppet lågstråk ersätts med avvattningsstråk (lågpunkter i terrängen där vatten naturligt samlas vid kraftig nederbörd).

Fastighetsägarnämnden

Nämnden anser att konsekvenserna av dokumentet blir att frågor kring dagvattenhantering måste få ett större utrymme inte bara i detaljplaneprocessen utan även i genomförandeprocessen. I det fortsatta arbetet med handboken för dagvatten är det därför viktigt med handfasta råd kring hur dagvattenanläggningarna med olika syften ska utformas. En handbok bör utnyttja möjligheten att ge en exempelsamling av bra dagvattenlösningar som hjälp vid t ex framtagande av bygghandlingar för ny bebyggelse.

Uppsala Vattens kommentar

En exempelsamling kommer att ingå i handboken.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Kristina Ekholm
Utredningsingenjör

Handläggare
Pernilla Hessling

Uppsala Vatten och Avfall AB	
Ink	2012 -10- 03
D.Nr.....	
Nr.....	

Datum
2012-09-20

Diarienummer
2012/30086-1

Uppsala Vatten AB

Remiss: Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Sammanfattning av förslaget

Ambitionsmål

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala fokuserar på en beskrivning av de fyra ambitionsmål som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen. De fyra ambitionsmålen är:

- Bevara vattenbalansen. Vattenbalansen och den befintliga grundvattennivån ska inte påverkas negativt i samband med utvecklingen av stad och landsbygd inom kommunen.
- Skapa en robust dagvattenhantering. Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks.
- Ta recipienthänsyn. Hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter.
- Berika stadslandskapet. Dagvattenhanteringen ska bidra till ett attraktivt stadslandskap.

De fyra ambitionsmålen ska ses som en helhet och har ingen inbördes rangordning. Respektive ambitionsmål innefattar också ett antal mer konkreta anvisningar som ska bidra till att uppnå det enskilda målet. För respektive ambitionsmål gäller:

- Infiltrera dagvatten lokalt, efterlikna naturen, infiltrera dagvatten längs med avrinningsvägen. (Bevara vattenbalansen)
- Fördröj dagvattnet lokalt, anpassa staden efter lokala förutsättningar, säkerställ sekundära avrinningsvägar. (Skapa en robust dagvattenhantering)
- Åtgärda källor i såväl befintlig som ny miljö, rena förorenat dagvatten, utjämna flöden vid behov. (Ta recipienthänsyn)
- Gestalta med grönska, gestalta med vatten, arbeta med flera funktioner på samma yta. (Berika stadslandskapet)

Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering ska kompletteras med en handbok för dagvattenhantering. Arbetet med att ta fram en sådan pågår.

Plan- och byggnadsnämnden

Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •

Besöksadress: Lokföraren, Stationsgatan 12

Telefon: +46 18 - 727 87 00 • Fax: +46 18 - 727 87 10 • E-post: plan-byggnadsnamnden@upsala.se

www.upsala.se

Ansvarsfördelning

En andra viktig del i förslaget utgörs av kapitlet om ansvarsfördelning. Avsnittet tydliggör det kommunala ansvaret för omhändertagandet av dagvatten i befintlig och i ny bebyggelse. I kommunala översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner ska avrinningsvägar, lågstråk och översvämningskänsliga områden identifieras. I detaljplaneskedet och planeringen av ny bebyggelse bestäms förutsättningarna för fortsatt arbete, vilka villkor som ska gälla dagvattenhanteringen och hur ansvaret ska fördelas. T.ex. kan kommunen inrätta ett verksamhetsområde för dagvatten om dagvattenhanteringen behöver lösas i ett större sammanhang. I redan befintliga bebyggelsemiljöer har kommunen ett ansvar vid tillsyn av verksamheter och då kommunen är väghållare och huvudman för allmän platsmark. Uppsala Vatten AB är huvudman för den allmänna VA-anläggningen och ansvarar därför för utveckling, drift och underhåll av det allmänna dagvattennätet. För dagvattenanläggningar inom verksamhetsområdet som inte ingår i den allmänna VA-anläggningen ansvarar fastighetsägare alternativt verksamhetsutövaren.

Avrinningsområden

Förslaget innefattar också ett kartmaterial som visar på topografiska avrinningsområden för Uppsala och Storvreta tätort.

Konsekvenser för detaljplaneprocessen

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun lägger stor vikt vid detaljplaneprocessens möjligheter att samordna, tydliggöra och också styra dagvattenhanteringen. Enskilda detaljplaner omfattar i de flesta fall små och väl geografiskt avgränsade områden. Detaljplanearbetet är därmed svårförenligt med intentionerna att samordna dagvattenfrågorna som är gränsöverskridande. Konsekvenserna kan bli att det inom detaljplanearbeten ställs orimliga utredningskrav för att lösa dagvattenfrågorna. Det leder i sin tur till att detaljplaneprocessen bromsas upp vilket inte är förenligt med den situation Uppsala befinner sig i med ett ökat exploateringsstryck där kraven på att snabbt få fram detaljplaner ökar. Övergripande frågor rörande dagvatten bör därför lyftas som ett tematiskt tillägg till översiktplanen alternativt som en del av arbetet med riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun. Frågor som detta tillägg bör kunna ge svar på och som är viktiga att ha med sig in i ett detaljplanearbete är t.ex:

- Finns en dagvattenproblematik i området och hur ser den i så fall ut?
- Ställs särskilda krav på dagvattenhanteringen i området och i så fall utifrån vilka motiv? (t.ex. miljömässiga eller estetiska)
- Vilken typ av system för dagvattenhantering är lämpliga att använda i området?
- Hur ser en lämplig ansvarsfördelning ut mellan kommun och enskilda aktörer?

Kommunens och enskilda aktörers ansvar

I förslaget pekas på vikten av att fördröja och åtgärda dagvatten nära källan. Det innebär att ett stort ansvar läggs både på kommunen och på enskilda aktörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare för att uppnå de uppställda målen. I stora drag är detta vara positivt, då det leder till småskaliga lösningar som på ett bättre sätt kan införlivas i den täta staden och skapa ett mervärde för boende och andra som vistas i området. Men det bör också poängteras att det finns vissa svårigheter att reglera dagvattenhantering på enskild mark med detaljplanebestämmelser. Till exempel finns det små åtgärder, som markhöjdsförändringar eller asfaltering, som kan göras utan bygglovprövning men som kan innebära förändrade flöden och ökade föroreningsmängder som i slutändan kan bli kommunens ansvar.

För att garantera en god dagvattenhantering kan genomförandet av planbestämmelser som hanterar dagvattenhanteringen säkerställas i avtal mellan kommunen och exploatören. Det är däremot svårt att följa upp dessa avtalsvillkor då det i dagsläget saknas kontrollstationer för icke-bygglovspliktiga åtgärder. Kommunen är inte organiserad med kompetens och resurser för att kunna kontrollera att avtalen efterlevs i fråga om detaljutformning av tekniska lösningar och funktioner i byggskedet. Ett köpe- eller exploateringsavtals livslängd är också begränsat och gäller i huvudsak bara tills detaljplanen är genomförd.

Problemen med att reglera och följa upp dagvattenhantering på enskild mark medför att det är mycket viktigt att endast lägga över ansvaret på enskilda aktörer, fastighetsägare eller verksamhetsutövare där det verkligen finns starka motiv. Kommunen bör ta ansvar för att ställda krav uppnås i områden där dagvattenproblematiken är svår. Områden där det är olämpligt att lägga över ett större ansvar på enskilda fastighetsägare eller verksamhetsutövare bör därför vara utredda innan detaljplaneskedet. Detta görs förslagsvis i ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan alternativt som en del av de kommande riktlinjerna och anvisningarna för dagvattenhanteringen i Uppsala kommun (se även avsnitt om konsekvenser för detaljplaneprocessen). Det är även viktigt att fastställa principerna för huvudmannaskap för dagvattenanläggningar i det kommande arbetet med riktlinjer och anvisningar.

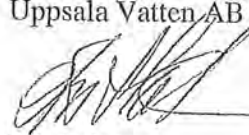
Förutsättningar för val av dagvattensystem

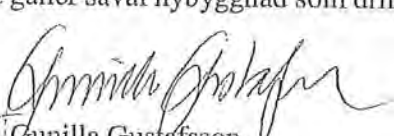
Förslaget till riktlinjer och anvisningar tydliggör den generella inriktningen vid planering och hantering av dagvatten i kommunen. Ambitionsnivån höjs vilket kommer att bli synligt i stadsmiljön, bland annat med fler öppna dagvattensystem i miljöer där vi kanske inte tidigare har sett sådana.

Öppna dagvattensystem i form av t.ex. dammar kan vara svåra att kräva, och de är kanske inte heller önskvärda, i innerstadsmiljöer på grund av konkurrensen om mark. Utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv har platsens karaktär betydelse för valet av lösning och därmed för möjligheterna att uppfylla dagvattenkraven på lokal nivå. När systemet för dagvattenhanteringen väljs bör det därför vara rimligt att kräva en nivå för avrinningsområdena eller delavrinningsområdena. Det skulle kunna innebära att kommunen jobbar mer aktivt med ytkrävande lösningar där rätt förutsättningar finns och med lägre ställda krav i områden där det är svårt att skapa ytkrävande lösningar. Förslaget bör därför kompletteras med en geografisk indelning utifrån områdenas förutsättningar och karaktärer. Dessa kan med fördel också bli en del av det föreslagna tematiska tillägget till översiktsplanen (se avsnitt om konsekvenser för detaljplaneprocessen).

Ekonomiskt ansvar för genomförande och drift

För att underlätta arbetet med genomförandet av åtgärder för dagvattenhantering bör förslaget tydligare beskriva hur fördelningen av det ekonomiska ansvaret ser ut framför allt mellan Uppsala Vatten AB och kommunen, det gäller såväl nybyggnad som drift.

Liv Hahne
Ordförande

Gunilla Gustafsson
sekreterare

.....

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2012-09-20

Sida

6

§ 254

Diariennr: 2012/30086-1

Remiss; riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun**Beslut**

Plan- och byggnadsnämnden godkänner förslag till yttrande och överlämnar detsamma till Uppsala Vatten och Avfall AB.

Sammanfattning

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala fokuserar på en beskrivning som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen.

Beslutsgång

Arbetsutskottet bifaller att yttrandet godkänns.

Beslutsunderlag

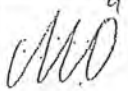
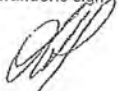
Tjänsteskrivelse

Expedieras till

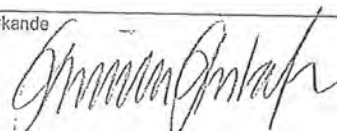
Uppsala Vatten och Avfall AB

Akten

Justerandens sign

Utdragsbestyrkande

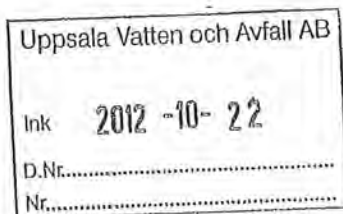

6

Handläggare
Pernilla Hessling
Sofie Andersson Rosell

Datum
2012-10-09

Diarienummer
GSN-2012-0755

Uppsala Vatten AB

Yttrande över förslag till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Sammanfattning

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala presenterar fyra ambitionsmål; bevara vattenbalansen, skapa en robust dagvattenhantering, ta recipienthänsyn samt berika stadslandskapet. Riktlinjerna ska kompletteras med en handbok för dagvattenhantering. Förslaget lägger stor vikt vid detaljplaneprocessens möjligheter att samordna, tydliggöra och också styra dagvattenhanteringen. Förslaget innebär ett stort ansvar på kommunen men även på enskilda aktörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare avseende dagvattenåtgärder. Ambitionsnivån i stort höjs avseende dagvattenhantering i kommunen. Gatu- och samhällsmiljönämnden pekar på att övergripande frågor avseende kravställning, systemval, geografisk differentiering samt ansvarsfördelning bör lyftas i ett tematiskt tillägg till översiktsplan alternativt i handboken för att underlätta arbetet med planering och genomförande.

Förslaget

Ambitionsmål

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala fokuserar på en beskrivning av de fyra ambitionsmål som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen. De fyra ambitionsmålen är:

- Bevara vattenbalansen. Vattenbalansen och den befintliga grundvattennivån ska inte påverkas negativt i samband med utvecklingen av stad och landsbygd inom kommunen.
- Skapa en robust dagvattenhantering. Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks.
- Ta recipienthänsyn. Hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter.
- Berika stadslandskapet. Dagvattenhanteringen ska bidra till ett attraktivt stadslandskap.

De fyra ambitionsmålen ska ses som en helhet och har ingen inbördes rangordning. Respektive ambitionsmål innefattar också ett antal mer konkreta anvisningar som ska bidra till att uppnå det enskilda målet. För respektive ambitionsmål gäller:

- Infiltrera dagvatten lokalt, efterlikna naturen, infiltrera dagvatten längs med avrinningsvägen. (Bevara vattenbalansen)
- Fördröj dagvattnet lokalt, anpassa staden efter lokala förutsättningar, säkerställ sekundära avrinningsvägar. (Skapa en robust dagvattenhantering)
- Åtgärda källor i såväl befintlig som ny miljö, rena förorenat dagvatten, utjämna flöden vid behov. (Ta recipienthänsyn)
- Gestalta med grönska, gestalta med vatten, arbeta med flera funktioner på samma yta. (Berika stadslandskapet)

Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering ska kompletteras med en handbok för dagvattenhantering. Arbetet med att ta fram en sådan pågår.

Ansvarsfördelning

En andra viktig del i förslaget utgörs av kapitlet om ansvarsfördelning. Avsnittet tydliggör det kommunala ansvaret för omhändertagandet av dagvatten i befintlig och i ny bebyggelse. I kommunala översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner ska avrinningsvägar, lågstråk och översvämningskänsliga områden identifieras. I detaljplaneskedet och planeringen av ny bebyggelse bestäms förutsättningarna för fortsatt arbete, vilka villkor som ska gälla dagvattenhanteringen och hur ansvaret ska fördelas. T.ex. kan kommunen inrätta ett verksamhetsområde för dagvatten om dagvattenhanteringen behöver lösas i ett större sammanhang. I redan befintliga bebyggelsemiljöer har kommunen ett ansvar vid tillsyn av verksamheter och då kommunen är väghållare och huvudman för allmän platsmark. Uppsala Vatten AB är huvudman för den allmänna VA-anläggningen och ansvarar därför för utveckling, drift och underhåll av det allmänna dagvattennätet. För dagvattenanläggningar inom verksamhetsområdet som inte ingår i den allmänna VA-anläggningen ansvarar fastighetsägare alternativt verksamhetsutövaren.

Avrinningsområden

Förslaget innefattar också ett kartmaterial som visar på topografiska avrinningsområden för Uppsala och Storvreta tätort.

Konsekvenser för detaljplaneprocessen

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun lägger stor vikt vid detaljplaneprocessens möjligheter att samordna, tydliggöra och också styra dagvattenhanteringen. Enskilda detaljplaner omfattar i de flesta fall små och väl geografiskt avgränsade områden. Detaljplanearbetet är därmed svårförenligt med intentionerna att samordna dagvattenfrågorna som är gränsöverskridande. Konsekvenserna kan bli att det inom detaljplanearbeten ställs orimliga utredningskrav för att lösa dagvattenfrågorna. Det leder i sin tur till att detaljplaneprocessen bromsas upp vilket inte är förenligt med den situation Uppsala befinner sig i med ett ökat exploateringsstryck där kraven på att snabbt få fram detaljplaner

ökar. Övergripande frågor rörande dagvatten bör därför lyftas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen alternativt som en del av arbetet med riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun. Frågor som detta tillägg bör kunna ge svar på och som är viktiga att ha med sig in i ett detaljplanearbete är t.ex:

- Finns en dagvattenproblematik i området och hur ser den i så fall ut?
- Ställs särskilda krav på dagvattenhanteringen i området och i så fall utifrån vilka motiv? (t.ex. miljömässiga eller estetiska)
- Vilken typ av system för dagvattenhantering är lämpliga att använda i området?
- Hur ser en lämplig ansvarsfördelning ut mellan kommun och enskilda aktörer?

Kommunens och enskilda aktörers ansvar

I förslaget pekas på vikten av att fördröja och åtgärda dagvatten nära källan. Det innebär att ett stort ansvar läggs både på kommunen och på enskilda aktörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare för att uppnå de uppställda målen. I stora drag är detta vara positivt, då det leder till småskaliga lösningar som på ett bättre sätt kan införlivas i den täta staden och skapa ett mervärde för boende och andra som vistas i området. Men det bör också poängteras att det finns vissa svårigheter att reglera dagvattenhantering på enskild mark med detaljplanebestämmelser. Till exempel finns det små åtgärder, som markhöjdsförändringar eller asfaltering, som kan göras utan bygglovprövning men som kan innebära förändrade flöden och ökade föroreningsmängder som i slutändan kan bli kommunens ansvar.

För att garantera en god dagvattenhantering kan genomförandet av planbestämmelser som hanterar dagvattenhanteringen säkerställas i avtal mellan kommunen och exploatören. Det är däremot svårt att följa upp dessa avtalsvillkor då det i dagsläget saknas kontrollstationer för icke-bygglovspliktiga åtgärder. Kommunen är inte organiserad med kompetens och resurser för att kunna kontrollera att avtalen efterlevs i fråga om detaljutformning av tekniska lösningar och funktioner i byggskedet. Ett köpe- eller exploateringsavtals livslängd är också begränsat och gäller i huvudsak bara tills detaljplanen är genomförd.

Problemen med att reglera och följa upp dagvattenhantering på enskild mark medför att det är mycket viktigt att endast lägga över ansvaret på enskilda aktörer, fastighetsägare eller verksamhetsutövare där det verkligen finns starka motiv. Kommunen bör ta ansvar för att ställda krav uppnås i områden där dagvattenproblematiken är svår. Områden där det är olämpligt att lägga över ett större ansvar på enskilda fastighetsägare eller verksamhetsutövare bör därför vara utredda innan detaljplaneskedet. Detta görs förslagsvis i ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan alternativt som en del av de kommande riktlinjerna och anvisningarna för dagvattenhanteringen i Uppsala kommun (se även avsnitt om konsekvenser för detaljplaneprocessen). Det är även viktigt att fastställa principerna för huvudmannaskap för dagvattenanläggningar i det kommande arbetet med riktlinjer och anvisningar.

Förutsättningar för val av dagvattensystem

Förslaget till riktlinjer och anvisningar tydliggör den generella inriktningen vid planering och hantering av dagvatten i kommunen. Ambitionsnivån höjs vilket kommer att bli synligt i stadsmiljön, bland annat med fler öppna dagvattensystem i miljöer där vi kanske inte tidigare har sett sådana.

Öppna dagvattensystem i form av t.ex. dammar kan vara svåra att kräva, och de är kanske inte heller önskvärda, i innerstadsmiljöer på grund av konkurrensen om mark. Utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv har platsens karaktär betydelse för valet av lösning och därmed för möjligheterna att uppfylla dagvattenkraven på lokal nivå. När systemet för dagvattenhanteringen väljs bör det därför vara rimligt att kräva en nivå för avrinningsområdena eller delavrinningsområdena. Det skulle kunna innebära att kommunen jobbar mer aktivt med ytkrävande lösningar där rätt förutsättningar finns och med lägre ställda krav i områden där det är svårt att skapa ytkrävande lösningar. Förslaget bör därför kompletteras med en geografisk indelning utifrån områdenas förutsättningar och karaktärer. Dessa kan med fördel också bli en del av det föreslagna tematiska tillägget till översiktsplanen (se avsnitt om konsekvenser för detaljplanprocessen).

Ekonomiskt ansvar för genomförande och drift

För att underlätta arbetet med genomförandet av åtgärder för dagvattenhantering bör förslaget tydligare beskriva hur fördelningen av det ekonomiska ansvaret ser ut framför allt mellan Uppsala Vatten AB och kommunen, det gäller såväl nybyggnad som drift.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Stefan Hanna
Ordförande

Ann Lundberg
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-09

Plats och tid: Aspen, Lokföraren, Stationsgatan 12, klockan 18:00-20:45

Ledamöter: Stefan Hanna (C), ordförande Ersättare: Cecilia Linder (M), tjug
 Louise Bill (M), 1:e v. ordförande Sten Daxberg (M)
 Erika Karlénus (MP), 2:e v. ordförande Göran Svanfeldt (S), tjug
 Christian Sonnenstein (M) Elvira Caselunghe (MP)
 Henrik Ottosson (FP)
 Martin Wisell (KD)
 Elnaz Alizadeh (S)
 Patrik Hedlund (S)
 Lennart Söderberg (V)

Tjänstemän: Bengt Andrén
 Åsa Nilsson Bjervner
 Tom Karlsson
 Lena Lantz
 Göran Olsson
 Barbro Rinander
 Frida Blom
 Ann-Britt Ådegren
 Sofie Andersson Rosell
 Kurt Auoja

Utses att justera: Erika Karlénus (MP)

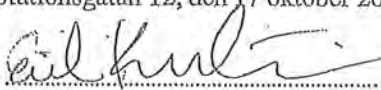
Paragrafer: 86-100, § 94 omedelbar justering

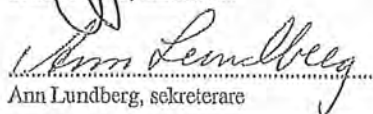
Justeringens
plats och tid:

Kontoret för samhällsutveckling, Stationsgatan 12, den 17 oktober 2012

Underskrifter:

 Stefan Hanna, ordförande

 Erika Karlénus, justerare

 Ann Lundberg, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum: 9 oktober 2012

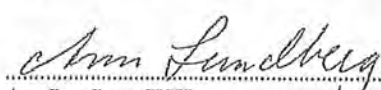
Datum för
anslags uppsättande: 18 oktober 2012

Sista dag för överklagande: 9 november 2012

Datum för anslags nedtagande: 8 november 2012

Förvaringsplats
för protokollet: Gatu- och samhällsmiljönämndens registratur, Stationsgatan 12

Underskrift:

 Ann Lundberg, KSU

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-09

§ 93
**Yttrande över förslag till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i
Uppsala kommun
GSN-2012-0755**
Beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

att anta upprättat förslag till yttrande och överlämna detsamma till Uppsala Vatten AB.

Sammanfattning

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala presenterar fyra ambitionsmål; bevara vattenbalansen, skapa en robust dagvattenhantering, ta recipienthänsyn samt berika stadslandskapet. Riktlinjerna ska kompletteras med en handbok för dagvattenhantering. Förslaget lägger stor vikt vid detaljplaneprocessens möjligheter att samordna, tydliggöra och också styra dagvattenhanteringen. Förslaget innebär ett stort ansvar på kommunen men även på enskilda aktörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare avseende dagvattenåtgärder. Ambitionsnivån i stort höjs avseende dagvattenhantering i kommunen. Gatu- och samhällsmiljönämnden pekar på att övergripande frågor avseende kravställning, systemval, geografisk differentiering samt ansvarsfördelning bör lyftas i ett tematiskt tillägg till översiktsplan alternativt i handboken för att underlätta arbetet med planering och genomförande.

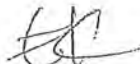
Beslutsunderlag

Uppsala Vatten AB:s remiss av den 7 juni 2012.
Kontorets skrivelse av den 24 september 2012.
Arbetsutskottet har tillstyrkt förslaget.

Expedieras till

Uppsala Vatten AB
Akten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2012-09-12 Sida: 9 a

Uppsala Vatten och Avfall AB	
Ink	2012 -09- 19
D.Nr.	2010 - 0233
Nr.	60

§ 88

Ärende nr. 2011-6049

Yttrande över riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Remiss från plan- och byggnadsnämnden, dnr. 2012-20158. Remisstid: 2012-09-13

I ärendet ligger förslag till beslut daterat 2012-2576.

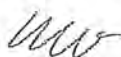
Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslaget.

BESLUT:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av förslag till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun och ser positivt på att riktlinjer tas fram för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen. Nämnden beslutar om att lämna följande synpunkter:

1. Riktlinjerna förutsätter kompletterande dokument som t.ex. planerad handbok för att vara tillräckligt tydliga som vägledning för dagvattenhantering.
2. Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv, för att inte flera verksamheter sammantaget ska kunna medföra att status för en vattenförekomst försämras.
3. De geografiska områden som ingår i verksamhetsområde för kommunalt dagvatten behöver definieras i riktlinjerna.
4. Det måste formuleras tydligare att verksamhetsutövare *ska* bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god status eller om status riskerar att försämras.
5. Krav på rening för dagvatten måste övervägas även om aktuell vattenförekomst har god status men vattenförekomst nedströms inte har god status.
6. Dagvattnets påverkan på vattentäkter i Uppsalaåsen och Mälaren bör lyftas fram.
7. Begreppet tätort behöver definieras och det bör förtydligas i dokumentet om det är enbart tätorter eller hela Uppsala kommun som berörs av riktlinjerna.
8. Begrepp för status i text och figur på sid. 5 bör korrigeras.
9. Konkreta exempel på infiltration och lokal fördröjning bör beskrivas i kompletterande dokument som tex. handboken.
10. Begreppet lågstråk bör definieras.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2012-09-12 Sida: 9 b

forts § 88

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser det som mycket positivt att riktlinjer och anvisningar tas fram som vägledning för hanteringen av dagvatten inom kommunen. Riktlinjerna behöver kompletteras med vägledande dokument för att det ska bli tydligt hur dagvatten ska hanteras i olika sammanhang, t.ex. genom det pågående arbetet med tillhörande handbok.

Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv. Utan en helhetssyn på dagvattenhanteringen kan det uppstå ett lapptäcke med detaljplaner eller verksamheter som var och en för sig inte har krav på rening för dagvatten men som sammantaget medför att status för en vattenförekomst försämras.

Det behöver också förtydligas i dokumentet vilka geografiska områden som Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för, dvs. verksamhetsområde för kommunalt dagvatten.

Det måste formuleras tydligare krav att verksamhetsutövare *ska* bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god status eller om status riskerar att försämras. Detta innebär i dessa fall att det krävs en minskning sammantaget för de verksamheter som har utsläpp av dagvatten till recipienten. Hänsynsreglerna i miljöbalken kan också vara skäl för att vidta åtgärder för rening av dagvattnet.

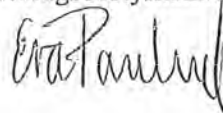
Hantering av dagvatten är inte enbart ett skydd för recipienter utan också en fråga om att skydda viktiga vattentäkter såsom Uppsalaåsen och Mälaren, som är Stockholms vattentäkt varifrån 2 miljoner människor får sitt dricksvatten.

Bilaga: Miljökontorets utlåtande

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2012-09-12 Sida: 1

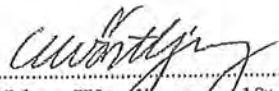
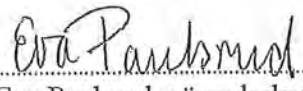
Plats och tid: Kungssalen, Kungsängsvägen 27, kl. 16.15 – 20.30

Ledamöter:	Urban Wästljung (FP) Andreas Bergman (M) Helena Kjellson (M) Nils Fall (M) Stephen Schad (C) Helena Busch Christensen (KD) Agneta Erikson (S) Lárus Jónsson (S) Rafael Waters (S)	Ersättare:	Örjan Nilsson (M) Kathrine Laurell (M) Björn Smeds (FP) tj f Laila Holmström (MP) Bengt Neiss (KD) Fred Eriksson (S) tj f Göran Ågren (V)
------------	---	------------	---

Övriga deltagare:	Anna Axelsson Hannes Vidmark Mikaela Ståhl Ann Wendel Lars Wedlin Eva Paulsrud	Karin Svensson Tobias Thor Lina Asplin Daniella Stanislawski Marie Strand Andreas Öryd
----------------------	---	---

Utses att justera:	Agneta Erikson	Paragrafer: 81 - 96
-----------------------	----------------	---------------------

Justeringsplats och tid: Miljökontoret, Kungsängsvägen 27, tisdag 18 september 2012, kl. 08.00

Underskrifter:	 Urban Wästljung, ordförande	 Eva Paulsrud, nämndsekreterare
	 Agneta Erikson, justerare	

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum då anslaget
sätts upp: 2012-09-20

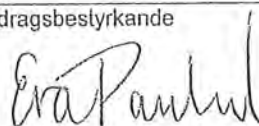
Datum då anslaget tas ner: 2012-10-12

Förvaringsplats
för protokollet: Miljökontoret, Kungsängsvägen 27, Uppsala

Underskrift:	 Eva Paulsrud
--------------	---

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Handläggare
Camilla Olofsson
018- 727 43 42

Datum
2012-08-27

Diarienummer
2012-002576- MI

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 12 september 2012

Adressat:
Uppsala Vatten och Avfall AB
Box 1444
751 44 UPPSALA

Yttrande över riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Remiss från Uppsala Vatten AB, remisstid: 2012-09-19

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av förslag till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun och ser positivt på att riktlinjer tas fram för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen. Nämnden beslutar om att lämna följande synpunkter:

1. Riktlinjerna förutsätter kompletterande dokument som t.ex. planerad handbok för att vara tillräckligt tydliga som vägledning för dagvattenhantering.
2. Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv, för att inte flera verksamheter sammantaget ska kunna medföra att status för en vattenförekomst försämras.
3. De geografiska områden som ingår i verksamhetsområde för kommunalt dagvatten behöver definieras i riktlinjerna.
4. Det måste formuleras tydligare att verksamhetsutövare *ska* bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god status eller om status riskerar att försämras.
5. Krav på rening för dagvatten måste övervägas även om aktuell vattenförekomst har god status men vattenförekomst nedströms inte har god status.
6. Dagvattnets påverkan på vattentäkter i Uppsalaåsen och Mälaren bör lyftas fram.
7. Begreppet tätort behöver definieras och det bör förtydligas i dokumentet om det är enbart tätorter eller hela Uppsala kommun som berörs av riktlinjerna.
8. Begrepp för status i text och figur på sid. 5 bör korrigeras.
9. Konkreta exempel på infiltration och lokal fördröjning bör beskrivas i kompletterande dokument som tex. handboken.
10. Begreppet lågstråk bör definieras.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Urban Wästljung
ordförande

Anna Axelsson
Chef för miljökontoret

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser det som mycket positivt att riktlinjer och anvisningar tas fram som vägledning för hanteringen av dagvatten inom kommunen. Riktlinjerna behöver kompletteras med vägledande dokument för att det ska bli tydligt hur dagvatten ska hanteras i olika sammanhang, t.ex. genom det pågående arbetet med tillhörande handbok.

Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv. Utan en helhetssyn på dagvattenhanteringen kan det uppstå ett lapptäcke med detaljplaner eller verksamheter som var och en för sig inte har krav på rening för dagvatten men som sammantaget medför att status för en vattenförekomst försämras.

Det behöver också förtydligas i dokumentet vilka geografiska områden som Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för, dvs. verksamhetsområde för kommunalt dagvatten.

Det måste formuleras tydligare krav att verksamhetsutövare *ska* bidra till att miljökvalitetsnormer för vatten uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god status eller om status riskerar att försämras. Detta innebär i dessa fall att det krävs en minskning sammantaget för de verksamheter som har utsläpp av dagvatten till recipienten. Hänsynsreglerna i miljöbalken kan också vara skäl för att vidta åtgärder för rening av dagvattnet.

Hantering av dagvatten är inte enbart ett skydd för recipienter utan också en fråga om att skydda viktiga vattentäkter såsom Uppsalaåsen och Mälaren, som är Stockholms vattentäkt varifrån 2 miljoner människor får sitt dricksvatten.

Bakgrund

Uppdrag från Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutade 2010-06-02, i samband med antagandet av översiktsplan 2010, att uppdra till Uppsala Vatten och Avfall AB att utarbeta riktlinjer för dagvattenhantering i Uppsala kommun. Uppdraget skulle ske i samverkan med förutvarande byggnadsnämnd, gatu- och trafiknämnd, fritids- och naturvårdsnämnd, fastighetsnämnd samt med miljö- och hälsoskyddsnämnd. Uppdraget ska redovisas under 2012.

Vattendirektivet

Det s.k. ramdirektivet för vatten, även kallat vattendirektivet, har en central betydelse för dagvattenstrategin eftersom direktivet utgör en viktig bedömningsgrund för hur dagvatten

ska hanteras. Direktivet antogs i december år 2000 av alla EU:s medlemsländer. Direktivet utgör en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete och syftar till att bevara och förbättra både yt- och grundvatten i gemenskapen. Enligt direktivet ska miljömål tas fram för att uppnå en god status för ytvatten och grundvatten. Dessutom ska det förhindras att status för vattenresursen försämras. Med ytvatten avses kustvatten, sjöar och vattendrag.

I Sverige har direktivets miljömål genomförts i form av miljökvalitetsnormer (MKN). I december 2009 tog vattenmyndigheterna i Sverige beslut om MKN i form av kvalitetskrav för yt- och grundvattenförekomster. För ytvatten finns MKN för kemisk och ekologisk status, för grundvatten finns MKN för kemisk och kvantitativ status. Det grundläggande miljömålet i vattendirektivet är att alla vattenförekomster ska uppnå minst god yt- eller grundvattenstatus den 22 december 2015.

Med vattenförekomst menas större sjöar eller vattendrag som delats in i mindre enheter för beskrivning och bedömning av vattenkvaliteten. Varje vattenförekomst i Uppsala har blivit klassad och försedd med en status. MKN har som funktion att utgöra en grund för bedömningar vid t.ex. tillsyn och provningar enligt miljöbalken samt en grund för att upprätta åtgärdsprogram. En vattenförekomst som inte har kunnat klassas som god status, eller vattenförekomst med god status men med risk att försämras, har nämligen fått ett åtgärdsprogram. Tillståndet för vattenförekomsten får inte försämrats.

För att MKN ska uppnås har Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt (där Uppsala kommun ingår) beslutat om 37 åtgärder som ska vara vidtagna av myndigheter och kommuner innan den 22 december 2012. Kommunerna berörs framförallt av åtgärd nr. 32-37 varav nr 36 och 37 är av särskild betydelse för riktlinjer för dagvatten. Åtgärd nr 36 handlar om att kommunerna behöver utveckla sin planläggning och provning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds. Åtgärd nr 37 handlar om att kommunerna behöver utveckla vatten- och avloppsplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att uppnå god status (ekologisk/kemisk/kvantitativ status). Dagvattenhanteringen är en viktig del av arbetet med dessa åtgärder. Genom åtgärderna förutsätts en utvecklad planering och hantering av dagvatten. Kommunerna ska rapportera till vattenmyndigheten vilka åtgärder som genomförts föregående kalenderår i syfte att säkerställa att MKN har uppnåtts.

Ny organisation för vattenvårdsfrågor

Vattendirektivet har också medfört en ny vattenförvaltning i Sverige. Vattenförvaltningen är baserad på avrinningsområden som grund. Flera avrinningsområden har slagits ihop till vattendistrikt med en länsstyrelse som vattenmyndighet i varje vattendistrikt. Denna vattenmyndighet ansvarar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön inom distriktet.

Inom Uppsala kommun är det kommunstyrelsen som ansvarar för att miljökvalitetsnormerna enligt vattendirektivet uppnås. I maj 2011 fick kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla formerna för ansvaret för hållbarhetsfrågor samt natur- och vattenvård. Utredningar genomfördes och redovisades för styrgruppen under september 2011. Slutsatser från utredningarna har tillvaratagits i reglemente för de nya nämnderna inom kommunen och i det förändrade reglemente för kommunstyrelsen och miljö- och

hälsoskyddsnämnden. Enligt reglementet ansvarar samhällsbyggnadsnämnden för planering för genomförande av åtgärder och bevarande inom vattenförvaltningens område.

I utredningarna föreslås nya former för kommunens vattenarbete. Bl.a. föreslås att en övergripande vattenplan behöver tas fram som en tematisk fördjupning av kommunens översiktsplan samt att vatten- och avloppsförsörjningsplan, en dagvattenplan och en plan för övriga åtgärder inom vattenförvaltningen som styr genomförandet behöver tas fram.

Bedömning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser det som mycket positivt att riktlinjer och anvisningar tas fram som vägledning för hanteringen av dagvatten inom kommunen.

Riktlinjerna ger en översiktlig beskrivning av olika aspekter som behöver hanteras vid bedömning och planering gällande dagvatten samt en mycket översiktlig beskrivning av ansvarsfördelning för dagvatten. Riktlinjerna behöver kompletteras med vägledande dokument för att det ska bli tydligt hur dagvatten ska hanteras i olika sammanhang. Det är därför viktigt att arbetet med riktlinjer fortsätter och förtydligas genom det arbete som pågår med framtagande av en handbok. Ansvarsfördelningen behöver förtydligas med en beskrivning för respektive nämnd och Uppsala Vatten samt en beskrivning för hur samarbetet lämpligen bör ske mellan de olika aktörerna. Detta kan förtydligas i handboken.

Det bör förtydligas i riktlinjerna att dagvattenhanteringen behöver planeras och utredas i ett större sammanhang utifrån ett helhetsperspektiv. Verksamhetsutövaren har ansvar för sitt verksamhetsområde men i vissa fall är det inte motiverat eller skäligt utifrån miljöbalken att ställa krav eftersom miljöpåverkan från den enskilda verksamheten är liten. Sammantaget, från verksamheter i flera delområden, kan dock miljöpåverkan bli stor och reningsanordning kan vara motiverat. Utan en helhetssyn på dagvattenhanteringen kan det uppstå ett lapptäcke med detaljplaner eller verksamheter som var och en för sig inte har krav på rening för dagvatten men som sammantaget medför att status för en vattenförekomst försämras.

Riktlinjerna för dagvattenhantering behöver kompletteras med information om vilka områden som Uppsala Vatten och Avfall AB har ansvar för, dvs. karta över kommunalt verksamhetsområde för dagvatten bör bifogas till dokumentet.

Med bakgrund av vattendirektivet och tillhörande miljökvalitetsnormer är det viktigt att riktlinjerna beaktar föroreningsbelastningen från dagvattnet. I vattendirektivet anges tydligt att status för vattenresurser inte ska försämrast. Samtidigt växer kommunen kraftigt med fler innevånare och exploateringar av naturmark. För att förhindra att vattenresurserna inte försämrast och i vissa fall till och med förbättras innebär detta att föroreningsbelastningen till recipient behöver minskas från varje delområde i Uppsala. Detta kommer att ställa höga krav på rening av dagvatten för nya och befintliga verksamheter.

På sid. 10 i dokumentet anges att föroreningsbelastningen inte ska öka i samband med nya exploateringar och verksamheter. Nämnden anser att detta är ett minimikrav. I riktlinjerna på sid. 10 anges att det *kan* vara aktuellt med krav som medför minskad föroreningsbelastning i vattenförekomster som inte uppnår god status. Det behöver vara formulerat så att det *ska* vara krav på att åtgärderna bidrar till att MKN uppnås genom att vidta nödvändiga åtgärder, om berörd vattenförekomst inte uppnår god status eller om status riskerar att försämrats. Detta innebär i dessa fall att det krävs en minskning sammantaget för de verksamheter som har utsläpp av dagvatten till recipienten.

Det är inte enbart MKN för vatten som är styrande för krav på rening innan utsläpp till recipient. I vissa fall finns inte tillräckligt med underlag utifrån MKN för vatten för att rening ska vara motiverat. Det finns inte heller MKN för allt vatten. Krav på rening kan i dessa fall motiveras utifrån hänsynsreglerna i miljöbalken.

Det ska även vara krav på minskad föroreningsbelastning om aktuell vattenförekomst har god status men vattenförekomst nedströms inte har god status.

I stycke "Påverkan på recipienter" sid. 6 i dokumentet, anges att förorenat dagvatten kan ge negativa konsekvenser för naturresurser. Uppsalaåsens vattenskyddsområde bör lyftas fram i detta sammanhang som en viktig naturresurs att bevara samt betydelsen av skydd av vattentäkter. Dagvattnet har en stor betydelse för tillgång till dricksvatten och människors hälsa. Det är inte bara Uppsalaåsen som behöver bevaras. Vatten från Fyrisån mynnar ut i Mälaren som är Stockholms vattentäkt varifrån 2 miljoner människor får sitt dricksvatten.

I bilaga 1 illustreras tätortsnära topografiska avrinningsområden i Uppsala tätort och Storvreta tätort. Det saknas en definition av begreppet tätort och om detta begrepp har betydelse för vilka geografiska områden i Uppsala som berörs av riktlinjerna för dagvatten. Det är inte tydligt om det är hela Uppsala kommun eller enbart vissa tätorter som berörs av strategin. Det är oklart varför det är enbart Uppsala och Storvreta tätort som illustrerats i bilaga.

I figur 2 på sid. 5 bör namn på vattendrag anges. Texten på samma sida som hänvisar till figur 2 innehåller inte samma begrepp för status (dålig eller mycket dålig) som anges för status i figur (otillfredsställande, dålig).

Det saknas konkreta exempel på infiltration och lokal fördröjning som anges t.ex. under "Anvisningar" på sid 8. Nämnden förväntar sig att detta kommer att kompletteras genom handboken.

På sid.12 under rubrik "Plan- och plangenomförande" används begreppet lågstråk. Detta begrepp behöver förklaras.

I ärendet har samråd skett med Marie Strand.

Bilagor

1. Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Handläggare

Pernilla Hesselberg Uppsala Vatten och Avfall AB

Datum

2012-10-04

Diarienummer

FHN-2012-0368

Ink 2012-10-10

D.Nr.

Nr.

Uppsala Vatten AB

Remiss: Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

Sammanfattning av förslaget

Ambitionsmål

Förslaget till riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala fokuserar på en beskrivning av de fyra ambitionsmål som ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i kommunen. De fyra ambitionsmålen är:

- Bevara vattenbalansen. Vattenbalansen och den befintliga grundvattennivån ska inte påverkas negativt i samband med utvecklingen av stad och landsbygd inom kommunen.
- Skapa en robust dagvattenhantering. Dagvattenhanteringen ska utformas så att skador på allmänna och enskilda intressen undviks.
- Ta recipienthänsyn. Hanteringen av dagvatten ska möjliggöra att god status uppnås i Uppsalas recipienter.
- Berika stadslandskapet. Dagvattenhanteringen ska bidra till ett attraktivt stadslandskap.

De fyra ambitionsmålen ska ses som en helhet och har ingen inbördes rangordning. Respektive ambitionsmål innefattar också ett antal mer konkreta anvisningar som ska bidra till att uppnå det enskilda målet. För respektive ambitionsmål gäller:

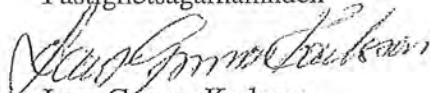
- Infiltrera dagvatten lokalt, efterlikna naturen, infiltrera dagvatten längs med avrinningsvägen. (Bevara vattenbalansen)
- Fördröj dagvattnet lokalt, anpassa staden efter lokala förutsättningar, säkerställ sekundära avrinningsvägar. (Skapa en robust dagvattenhantering)
- Åtgärda källor i såväl befintlig som ny miljö, rena förorenat dagvatten, utjämna flöden vid behov. (Ta recipienthänsyn)
- Gestalta med grönska, gestalta med vatten, arbeta med flera funktioner på samma yta. (Berika stadslandskapet)

Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering ska kompletteras med en handbok för dagvattenhantering. Arbetet med att ta fram en sådan pågår.

Konsekvenser för planering och genomförande av ny bebyggelse

Framtagna riktlinjer och anvisningar kommer att innebära att ambitionsnivån och kraven vad gäller dagvattenhantering i befintliga men framför allt i planerade bebyggelseområden höjs. Detta gäller särskilt i områden med avrinning till sjöar och vattendrag som idag har en dålig vattenkvalitet eller som är särskilt känsliga. De ökade kraven kommer att innebära behov av fördröjning och rening av dagvatten i fler områden än tidigare och på ett sätt som kan berika stadslandskapet. Samtidigt antyder föreslagna riktlinjer att kravet på att fördröja och rena nära källan kommer att öka vilket inte bara innebär ett tydligt kommunalt ansvar utan även ett större ansvar på enskilda verksamheter och fastighetsägare. Konsekvensen blir att frågor kring dagvattenhanteringen måste få ett större utrymme inte bara i detaljplaneprocessen utan även i genomförandeprocessen. I det fortsatta arbetet med handbok för dagvattenhantering är det därför viktigt med handfasta råd kring hur dagvattenanläggningar med olika syften ska utformas. En handbok bör utnyttja möjligheten att ge en exempelsamling av bra dagvattenlösningar som hjälp vid t.ex. framtagande av bygghandlingar för ny bebyggelse.

Fastighetsägarnämnden

Lars-Gunnar Karlsson
OrdförandeEva Nodling
Nämndsekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-04

§ 135

**Remiss: Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun
FHN-2012-0368****Beslut**

Fastighetsägarnämnden beslutar

att fastighetsägarnämnden översänder bifogat förslag till remissvar till Uppsala Vatten AB.

Beslutsunderlag

Kontorets skrivelse av den 3 september 2012.

Arbetsutskottet har utan eget yttrande överlämnat ärendet till nämnden.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-04

Plats och tid: Konferensrum 353, Fyrisborg, 14:30 – 19:30

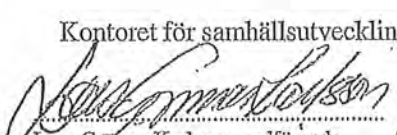
Ledamöter: Lars-Gunnar Karlsson (M), Ordförande Stavros Giangozoglou (S), Vice ordförande Tor Bergman (M) Jan-Olov Sjölund (M) Leif Hällström (FP) Bo Öhlmér (C) Simon Westberg (KD) Helena Ersson (S) Trond Svendsen (MP) Margareta Inninger (V)	Ersättare: Jakob Envall (M) Elisabet Öqvist (FP) Maria Bylund (C) Ove Johansson (S) t.jg. Eduardo Bachelet (S) Jonas Andersson (MP)
---	---

Tjänstemän: Bengt Andréén, chef för kontoret Åsa Nilsson-Bjervner Lena Lundqvist Per-Arne Westin Barbro Rinander Göran Olsson Maria Nilsson	Tjänstemännen deltar som föredragande vid respektive ärende Christer Eklind Pernilla Hessling
---	---

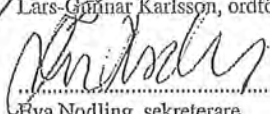
Utses att justera: Helena Ersson (S)	Paragrafer: 127 - 142
--	------------------------------

Justeringens plats och tid: Kontoret för samhällsutveckling den 9 oktober 2012

Underskrifter:

Lars-Gunnar Karlsson, ordförande

Helena Ersson, justerare

Eva Nodling, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Fastighetsägarnämnden

Datum: 2012-10-04

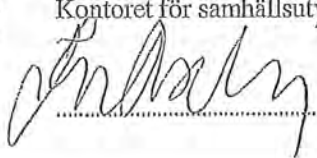
Datum för
anslags uppsättande: 2012-10-10

Sista dag för överklagande: 2012-10-31

Datum för anslags nedtagande: 2012-11-01

Förvaringsplats
för protokollet: Kontoret för samhällsutveckling

Underskrift:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handläggare
Göran Carlsson

Datum
2012-10-03

Diarienummer
RÄN-2012-0120

Uppsala Vatten och Avfall AB
Att: Kristina Ekholm
Box 1444
751 44 Uppsala

Remissvar avseende dagvattenhantering i Uppsala kommun

Räddningsnämnden anser att utsänd handling på ett väl sätt beskriver problematiken med dagvattenhanteringen.

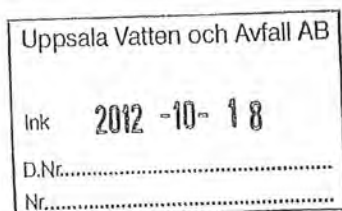
Avsnitten "*skapa en robust dagvattenhantering*" samt "*recipienthänsyn*" är de avsnitt som tangerar brandförsvarets verksamhetsområde. I dessa områden ser räddningsnämnden fram emot ett djupare samarbete då främst i arbetet med framtagande av detaljplaner.

Patrik Kjellin
Vice ordförande räddningsnämnden

Anders Ahlström
Brandchef

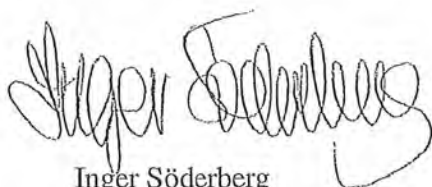
Handläggare
Ella SalwénDatum
2012-10-15Diarienummer
IFN-2012-0128

Uppsala Vatten och Avfall AB

Remiss Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun

I och med kommunfullmäktiges beslut om ny organisation och nya nämnder fr.o.m. 1 januari 2012 har inte idrotts- och fritidsnämnden något ansvar inom det område remissen berör. Nämnden avstår därför från att yttra sig.

Idrotts- och fritidsnämnden

Inger Söderberg
OrdförandeAnn-Sofie Hååg
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-09

Plats och tid: Bergius, Lokföraren, 14:00 – 16.30

Ledamöter: Inger Söderberg (M), Ordförande Ersättare: Björn Lundgren (M) t.jg. ersättare
 Ola Leife (C), 1:e vice Maria Jansson (M) t.jg. ersättare
 ordförande Kjell Aleklett (FP)
 Rickard Malmström (MP), 2:e Björn Wall (S)
 vice ordförande Peder Granath (S)
 Unni Hammarlund (M)
 Lucas Nilson (KD)
 Loa Mothata (S)
 Kia Alfredsson (S)
 Leif Wahlström (S)
 Ali Akis (V)

Tjänstemän: Bengt Andrén, direktör för kontoret
 Åsa Nilsson Bjervner
 Lena Lundqvist
 Göran Olsson
 Peter Eriksson
 Sten Larsson
 Barbro Rinander

Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärende

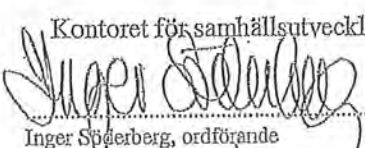
Utses att justera: Rickard Malmström

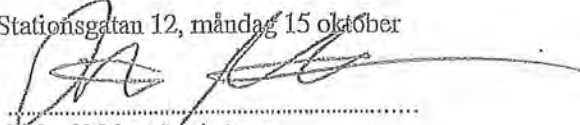
Paragrafer: 89 - 106

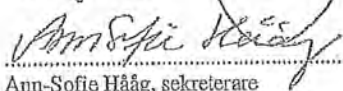
Justeringens
plats och tid:

Kontoret för samhällsutveckling, Stationsgatan 12, måndag 15 oktober

Underskrifter:

 Inger Söderberg, ordförande

 Rickard Malmström, justerare

 Ann-Sofie Hååg, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Idrotts- och fritidsnämnden

Datum: 2012-10-09

Datum för

Sista dag för överklagande: 2012-11-05

anslags uppsättande:

Datum för anslags nedtagande: 2012-11-06

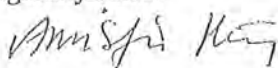
Förvaringsplats
för protokollet: Kontoret för samhällsutveckling, Stationsgatan 12

Underskrift:

 Ann-Sofie Hååg

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2012-10-09

§ 94

**Uppsala Vatten och Avfall AB: Remiss Riktlinjer och anvisningar för dagvattenhantering i Uppsala kommun
IFN-2012-0128****Beslut**

Idrotts- och fritidsnämnden beslutar

att godkänna kontorets förslag till yttrande och översända detsamma till Uppsala Vatten AB.

Sammanfattning

Uppsala Vatten AB skickade en remiss i juni 2012 till bl.a. idrotts- och fritidsnämnden för yttrande. I och med kommunfullmäktiges beslut om ny organisation och nya nämnder fr.o.m. 1 januari 2012 har inte idrotts- och fritidsnämnden något ansvar inom det område remissen berör. Nämnden avstår därför att yttra sig.

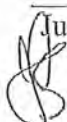
Beslutsunderlag

Kontorets förslag daterat 19 september 2012.

Arbetsutskottet 2 oktober 2012 har tillstyrkt förslaget.

Expedieras till
Akten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

UPPSALA
UNIVERSITET

13-02-26

KSN-2012-1129
50 10

REMISSVAR

2013-02-26

Dnr UFV 2012/2042

Uppsala kommun,
kommunledningskontoret
753 75 Uppsala

Handläggare:
Tom Petersson
Planeringsavdelningen
Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
S:t Olofsgatan 10B

Telefon/Phone:
018-471 25 06
070 425 02 77

tom.petersson@uadm.uu.se

Remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, KSN-2012-1129

Uppsala universitet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade remiss. Bifogat yttrande har sammanställts i samråd mellan miljösamordnare Karolina Kjellberg, utredare Thomas Öst och utredare Tom Petersson.

Universitetet överlämnar yttrandet som svar på rubricerad remiss.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av universitetsdirektör Ann Fust, efter föredragning av utredare Tom Petersson. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Klara Ellström.

Eva Åkesson

Tom Petersson

Yttrande över *Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, Uppsala kommun. Dnr KSN-2012-1129*

Inledning

Uppsala universitet har ombetts yttra sig över Uppsala kommuns förslag till Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Uppsala kommuns avsikt är att skapa en gemensam struktur för miljöaspekterna av sin verksamhet. I Ekologiskt ramverk föreslås övergripande prioriteringar och principer samt arbetssätt för de program och planer som ingår i den ekologiska delen av hållbarhetsbegreppet. Förslaget till Miljö- och klimatprogram 2013-2016 ingår i det ekologiska ramverket, liksom även vattenprogram, avfallsplan, åtgärdsprogram för buller, åtgärdsprogram för luft och naturvårdsprogram.

Bifogat yttrande har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av miljösamordnare Karolina Kjellberg, utredare Thomas Öst och utredare Tom Petersson (sekreterare i arbetsgruppen).

Allmänna synpunkter

Uppsala universitet (UU) delar uppfattningen om att det är en gemensam utmaning för alla aktörer inom samhället att utveckla lösningar som säkrar en hållbar utveckling i ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. UU välkomnar också initiativ som i likhet med förslaget syftar till att skapa effektivare samförstånds lösningar avseende ekologisk hållbarhet på lokal och regional nivå, liksom även på nationell och internationell nivå.

UU vill understryka att flera av de principer för program och planer inom det ekologiska ramverket för Uppsala kommun har sina motsvarigheter inom UU. Det gäller till exempel det långsiktiga målet om att minska både direkta och indirekta negativa miljöeffekter, samt öka de positiva miljöeffekterna. I det senare avseendet är UUs bidrag med att utbilda engagerade studenter och att genomföra en lång rad olika former av forskning som bidrar till hållbar utveckling av mycket stor betydelse, inte minst ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

UU vill uppmuntra till fördjupade samverkansaktiviteter med Uppsala kommun och andra lokala och regionala aktörer inom privat och offentlig sektor. UU har ett mycket omfattande internationellt kontaktnät och bedriver världsledande forskning inom miljö- och energiområdet, vilket kan utnyttjas i ännu högre grad i samband med att Uppsala kommun vill utveckla det internationella samarbetet.

Miljö- och klimatprogram 2013-2016

Även avseende förslaget till miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun 2013-2016 vill UU understryka att ambitionerna och målsättningarna i hög grad överensstämmer med våra egna. Det är viktigt att de stora aktörerna inom en kommun ställer upp höga målsättningar och föregår med gott exempel i användningen av nya och relativt oprövade metoder som bidrar till minskade utsläpp av CO₂ och minskad energianvändning.

Under punkt 1.3.1 formuleras en målsättning om att systematisk energieffektivisering inom bebyggelse och transporter m.m. skall bedrivas för att kunna halvera energianvändningen i kommunen till 2030 i jämförelse med 2009. UU vill lämna följande kommentar: Energieffektivisering innebär att energiproduktiviteten höjs, det vill säga att samma mängd energi kan omvandlas eller användas till en relativt lägre kostnad. Detta medför i sin tur att ekonomiska resurser frigörs, för till exempel ökad konsumtion. Energieffektiviseringar leder alltså enligt ekonomisk teori till att efterfrågan på energi ökar (så kallad substitutionseffekt), alternativt att efterfrågan på alla varor och tjänster ökar (så kallad inkomsteffekt). Sådana konsekvenser kallas ofta ”rekyleffekter”.

För att energieffektiviseringar skall kunna resultera i minskad total energianvändning, måste den årliga minskningen i energiintensitet (mätt t.ex. som kWh per capita) vara större än den årliga ekonomiska tillväxten. I annat fall tenderar energieffektiviseringarnas minskade miljöbelastning att neutraliseras av den volymökning som ekonomisk tillväxt innebär.

Det framstår således som mycket svårt att – med befintlig teknik – uppnå både målsättningen om halverad energianvändning år 2030 och målsättningen i översiktsplanens Vision 2030 om att Uppsala tillsammans med Stockholm då skall vara motorn för tillväxten i Mälardalen. För att kunna stävja rekyleffekter av detta slag krävs någon form av teknikgenombrott, varför UU vill understryka betydelsen av att ny teknik på miljöområdet främjas

– något som också omnämns i punkt 2.3 i förslaget till Ekologiskt ramverk.

Energieffektiviseringar är som antytts ett relativt begrepp, medan omfattningen av energianvändningens resulterande miljöpåverkan beror av absoluta nivåer. Härav ställer sig UU positivt till det stipulerade etappmål (punkt 2.3 i miljö- och klimatprogrammet) som säger att energianvändningen i Uppsala kommun skall minska med minst 25 % till år 2020 i absoluta tal i jämförelse med år 2009, eftersom det som nämnts inte finns något vedertaget stöd för uppfattningen att energieffektiviseringar automatiskt leder till en minskad total energianvändning.

Överhuvudtaget framstår de etappmål som är i någon mån kvantitativt formulerade som mer välfungerande än de mål (till exempel 2. 7 Hållbara affärer) som inte är det, eftersom kvantitativa mål lättare låter sig följas upp. Vidare är förslaget om ett samlande ramverk för ekologisk hållbarhet lovvärt, då det strategiska arbetet för hållbar utveckling torde underlättas av att de aktuella programmen och planerna harmonierar med varandra.